

NARODNI LIST

Glasilo narodne stranke za Štajersko.

Izhaja vsak četrtek; ako je ta dan praznik, pa dan poprej. — Vse pošiljatve (dopisi, reklamacije, vprašanja itd.) je pošiljati na naslov: „Narodni List“ v Celju. — Reklamacije so poštnine proste. — Uredništvo: Graška cesta šte. 1.

„Narodni List“ stane za celo leto 4 K. za pol leta 2 K. za četrt leta 1 K. Za Ameriko in druge dežele na leto 5 K 60 vin. Naročnina se plačuje vnaprej. — Posamezna številka stane 10 vin.

Oglasi se računajo po 20 vinarjev ena petit vrsta. — Pri večkratnih objavah znaten popust po dogovoru. Pristojbine za oglase je plačevati po pošti na naslov: „Narodni List“ v Celju.

Beseda k nemški zmagi v celjski okrajni zastop.

Izpregovoriti hočemo brez vsake razburjenosti mirno besedo o izidu volitev v celjski okrajni zastop. Kakor znano, so pri volitvi v velikem posestvu imeli Slovenci 40 glasov, pa tudi Nemci 40 glasov. Ko se je toraj morala komisija voliti, je sreča odločevala in se je žrebalo. Žreb, toraj slučaj in ne moč, je pa odločil slučajno za Nemce. Te slučajne nezasluzene sreče so se pa Nemci poslužili in so postali nasilni. Ne na podlagi svoje vesti, ampak v svoji strasti sta dr. Jabornegg, sedajni župan celjski in Rakusch, prejšnji celjski župan ob nasprotovanju kanonika dr. Gregorca trem Slovincem odrekla pravico glasovati. Na ta način je pa prav lahko zmagati. Če bi bila razveljavila vseh 40 slovenskih glasov, storila bi to z enako pravico in zmaga bi bila še — lepša. Nemški kandidati so torej na ta zelo umeten način „zmagali“, Slovenci pa propadli v veleposestvu, s tem je pa odločena večina v zastopu.

Vprašanje je le, kaj storijo Slovenci. Odgovor je kratek. Mi pojdemo v šolo k onim Nemcem, ki so si pred 5 leti znali iz zadrege pomagati, ko so propadli ob enakosti glasov ob volitvi v veleposestvu. Nemci, ki jih je v celjskem okraju na vsakih 100 prebivalcev le 5, dočim je vse drugo slovensko, so ob zadnjih volitvah rekli: če mi ne zmagamo, pa ni treba okrajnega zastopa in tudi letos so to izjavili. Mi pa pravimo, kar smešno majhna manjšina prebivalstva sme od vlade zahtevati, bode si dovolila tokrat zahtevati tudi ogromna večina slovenskega celjskega okraja. Mi smo s komisarjem dr. Brescharjem, ki je zdaj že več let vodil okrajni zastop, za silo zadovoljni. Naj toraj stvar ostane lepo pri starem. Rakuschu in dr. Jaborneggu se ne bomo klanjali.

Predno dalje govorimo, zanimajmo se nekoliko za vprašanje, kake vrste je nemška večina, posebej večina v veleposestvu. Pri zadnjih volitvah

je bilo 29 Slovencev nasproti 29 Nemcem, letos 40 Slovencev nasproti 40 Nemcem. Dokaz, da se je na obeh straneh mnogo spremenilo in pridno delalo. (Ob ti priliki omenimo, da imata za volitev na slovenski strani deželni poslanec dr. Hrašovec in poleg njega dr. Ljudevit Stiker prav posebne zasluge.) Toda ali je to razmerje glasov odgovarjalo položaju? Nikakor ne. Imenik se ni sestavil letos na podlagi letošnjega davka, ampak na podlagi razmer, ki so vladale pred 3 leti. Novi veleposestniki (z razkosanjem grajščine Novo Celje so n. pr. nastala kar 3 nova slovenska veleposestva) se niso več vpisali, kar za Slovence pomeni veliko izgubo. No pa da je vsaj staro razmerje ostalo! Toda tudi to se ni zgodilo. Smrt je Slovincem pobrala po vrsti več veleposestnikov: vitez Berks, Rudolf Senica v Žalcu, Martin Bincel v Trnovljah, Nemki sta umrli le dve, Strubecker in Cecilija Wolf. Ali je morala vlada to priliko uporabiti in baš zdaj volitve razpisati? In ali ni mogla letos imenika sestaviti in vpisati prave lastnike sedaj obstoječih veleposestev? Ne, to se ni smelo zgoditi, ker bi Slovenci imeli v tem slučaju dvetretjinsko večino. Pač se je pa vlada smela pri vsej svoji tu označeni pristranosti povrh še v škodo Slovencev — zmotiti. Zmota popraviti se ni smatrala dolžna. Vsled nemške pritožbe je izbrisala iz imenika n. pr. slovenskega veleposestnika Antona Fazarinca. Ko je bila na zmoto opozorjena, se je izgovorila slavna naša vlada, da se je sicer res zmotila, toda zmotiti se je človeško, za vlado se pa ne spodobi svojo zmoto popraviti.

Zdaj se pa ozrimo nekoliko na takozvano nemško stran in pogledimo, kaki Nemci so „zmagali“. Tu najdemo n. pr. slavno štajersko deželo, ki pomaga s svojimi dobrnskimi toplicami nemški stranki zmagati zoper Slovence. Nadalje stoji v bojni nemški vrsti nemški veleposestnik — do polovice slovensko mesto Celje po svojem županu, na drugi strani pa ta celjski župan sme razveljaviti veleposestniški glas župana soseske Levec rekoč, da bi morali vsi kmetje iz soseske voliti

in ne v njih imenu izvoljeni župan. Sam sebe pa mogočni celjski župan ne prime za nos in se ne vpraša, kako sme on celo v imenu slovenskih Celjanov nemško voliti, ne da bi imel pooblastilo. Slavna vlada ne vpraša ob ti priliki, zakaj tudi štajerska dežela za svoje pooblastilo ni oskrbela podpisov vseh prebivalcev štajerske dežele ali vsaj po 95% slovenskega celjskega okraja. Ravno tako sloviti nemški veleposestnik je — Južna železnica. Kje pa ima ta v celjskem okraju svoje veliko posestvo? Nadaljnji nemški takozvani veleposestniki so n. pr. gostilničar Terscheck, čegar posestvo tvori eden travnik, podobno gospa Pellé! Nemcev ni bilo sram dati sebi tudi glas trboveljske premogokopne družbe in sicer proti njeni izrecni volji na podlagi pooblastila, ki so ga utihotapili od volitev iz leta 1899! Ravnateljstvo jim ni dalo pooblastila in je izjavilo, da ne voli zoper Slovence, a — proti volji družbe si Nemci prištejejo ta glas! To je očitno grdo sleparstvo! In pri vsem tem so Nemci dosegli večino le s pomočjo Nemcev, ktere označuje že ime kot očite odpadnike in izdajalce svojega naroda, Jakoba in Vincenca Janiča in učitelja Julija Sadnika, ki se je maščeval, ker ni dobil nadučiteljskega mesta v Št. Pavlu!

Mi bi o vsem tem ne govorili tako natančno, storimo pa to, da ves svet izprevidi, s kako pravico se sme zahtevati, da bi mi Slovenci, 95% prebivalstva celjskega okraja, na podlagi te večkratno krivične in nenravne nemške „zmage“ Nemcem okrajni zastop prepustili. Nemci so namreč tako milostljivi, da nam zdaj, ko so tako umetno zmagali, ponujajo spravo, na podlagi katere bi oni, toraj manjšina, neomejeno gospodovali čez Slovence v okrajnem zastopu, dočim bi nam milostno prepustili le okrajni šolski svet! Če bi Nemci zmagali na podlagi resnične in pravilne večine glasov, to bi bilo kaj družega! Toda prislepariti si zmago, potem se pa kazati spravljlivega, s tem naj Nemci poskusijo kje drugje, ne pri nas Slovincih. Jednako velja o vladi. Ona je prikrojila imenik, kakor gori izkazano, očitno nam v

LISTEK.

Vrnitev.

Spisal Kompoljski.

Tisti dan pred Božičem je bilo. Opoldne je zapustil z drugimi vred tovarno ves zamazan po obrazu in obleki. Na stanovanju se je preoblekel v praznično obleko ter odšel na ulico. Taval je po mestu kar tja v en dan brez pravega namena in tako čudno mu je bilo pri srcu kakor še nikdar, odkar je zapustil domačo hišo. Saj je bil prvič v svojem življenju na ta dan sam daleč od doma, tujec med tujci.

Po mestnih ulicah in cestah pa je vrvelo življenje. Ljudi se je kar trlo povsod, da so se komaj umikali drug drugemu. Hodili so naglih korakov; vsem se je tako mudilo, kakor morda še nikdar v dolgem letu. Raz vedrih obrazov pa jim je odsevalo veselje, kakor bi pričakovali nekaj prijetnega in milega. Celo dolgo leto so se veselili tega trenutka in zdaj je že pred durmi, je že tu. Zakaj bi ne bili veseli, če je prišel dan, katerega so si tako vroče zaželeli v dnu svoje duše!

In vsakdo je nesel kaj malega v rokah, kako darilce za svojce. Zadovoljni obrazi pa so jim žareli morda od nagle hoje, morda vsled ostrega vetra, ki je vel po ulicah in trosil drobne sne-

žinke, ali pa morda od sreče in veselja, ki jim hiti nasproti, kdo ve.

Ostrožnikov Peter pa je taval med temi veselimi in srečnimi ljudmi sam z žalostjo v srcu. In vendar bi bil tudi on danes lahko tako vesel, tudi on bi lahko hitel z drugimi vred proti kolo-dvoru in se odpeljal tja v kraj domači, kjer se vrstijo holmi in griči zasajeni z žlahtno trto. Saj ima dom, ki je morda večji in lepši kakor sto drugih, ima starše, brate in sestre, ki bi ga sprejeli gotovo z odprtimi rokami. In vendar ne gre: rajši tava tod kakor izgubljena ovca brez ciljev z žalostjo v duši.

Preteklo zimo je bilo, ko se je sprl zaradi prav neznatne stvari z očetom. Mlada kri hitro vzkipi in tako je bilo tudi pri njem. Do dobrega sta se sporekla, in on je v svoji jezi in trmi odšel po svetu, rekoč, da se nikdar več ne vrne pod rojstni krov.

E, Peter je mlad in krepek fant, da ga je bilo treba iskati! Tak se lahko živi; povsod imajo radi močne in pridne roke.

In tako je prišel v mesto s trebnhom za kruhom. Pa ni bilo tako lahko, kakor si je preje mislil. Nihče se ni pipal zanj in marsikje je zastoj povpraševal za delo. Godilo se mu je že prav slabo. Rad bi jo bil popihal domov k polnim skledam, da ga ni bilo sram, da mu ni tega brnila trma.

No, slednjič je le dobil delo v neki tovarni za usnje. Težko in nič kaj prijetno delo ni bilo to. Često se je spomnil udobnega in prijetnega življenja doma; a trma, ta ga je obdržala v tem zaduhlem mestu, da je vztrajal, četudi mu ni bilo lahko.

In sedaj so prišli božični prazniki, katerih se veseli vse, staro in mlado. Vsakdo jih preživi, če količkaj more, pod domačo streho med svojci. Tako trpko ni nikdar v tujini in doma nikdar tako prijetno kakor ravno te dni. Pa, da bi šel sedaj domov? Ne, ravno sedaj ne, ko bodo najbolj videli in občutili, da niso vsi, da manjka Petra, ki se potiče po svetu in se mu morda godi prav slabo.

Nobene jeze, nobenega sovraštva ni več čutil do očeta in do domačih. Vedel je, da je bil sam on kriv in ne oče. In vendar se ga je še vedno trdno držala tista preklicana trma, kakor klošč.

Tako je blodil Peter po mestu že dolgo časa. In vendar je šel čas danes tako po poljevo naprej.

Od samega tavanja je bil že vtrujen, in vendar je še-le odbila ura tri v mestnem stolpu. Ob štirih gre zadnji vlak, s katerim ima zvezo proti domu.

Pa mu je že zopet ta dom na mislih. Čim bolj se je skušal znebiti te misli, bolj se mu je

kodo, zdaj bode se spet približevala zaradi sprave, kakor pred leti v Šoštanj, ko je Nemcem naklonila večino. Šoštanska verolomnost nam je pa tudi v Celju nauk!

Mnogo boljše je za nas Slovence, če vlada in Nemci zoper nas začnejo na podlagi prisileparjene zmage z nasiljem nastopati nego, če bi se še tako ugodno poravnali. Če Nemci pravijo, da je vsled njih zmage prišel trenutek za spravo, pravimo mi, da trenutek zmage malenkostne manjšine prebivalstva zoper 95%no večino po našem okusu ne more biti primeren trenutek za primerno poravnavo. Razmere bodo pokazale, da so letos Nemci zadnjikrat zmagali, kajti razmerje za Slovence nikdar ne more neugodnejše biti. Da bi mi zdaj celjskim Nemcem dali priliko pred nemškim svetom se na prsa tolči, kako so spet Slovence na spodnjem Štajerskem za znaten korak izpodrinili iz njih rodne zemlje v prid prodirajočemu nemštvu, tega Slovenci ne bomo še pospeševali. Celjski Nemci so se mogli prepričati, da smo Slovenci brez razločka stranke pri ti volitvi tako vzorno složno nastopili zoper nemški napad, da si ne morejo zaradi strankarskih razmer med Slovenci bogve kaj za bodočnost obetati. Zelo lahko je mogoče, da bode umetno nemštvo ob vsestranskem delu vseh slovenskih strank tem prej prišlo ob ves vpliv. Če Nemci hočejo ta naravni dogodek s pomočjo vlade v okrajnem zastopu pospešiti, dobro. Le začnite vladati, gospoda! Mi čakamo, kako boste nam kaj zgosposodarili. Mi bomo storili svoje, da bode naša politika nasproti nemštvu krenila na konkretna pota, ker nas k temu izzivate. Poljake lahko potnjčujete (prav za prav ne gre niti tam prav gladko), ker so nasproti nemški državi v manjšini. Če pa mislite, da bode te dandanes tudi v celjskem okraju kot neznatna manjšina požrli ogromno slovensko večino, utegneta se prepričati, da ste kopali sami sebi — grob. To našim Nemcem v nauk!

Iz političnega sveta.

Državni zbor

je sprejel resolucijo poslanca Šilingerja, naj avstrijska vlada vpliva na Ogrsko, da bo se na Madžarskem izvajal narodnostni zakon. Madžarski listi se zaradi tega penijo jeze. — Jezé se pa tudi, ker je v avstrijski drž. zbornici predsednik dr. Weiskirchner ostro zavrnil ogrskega ministerskega predsednika Wekerleja, ker se je ta izrazil v ogrskem državnem zboru, da vodstvo avstrijskega parlamenta ni v dobrih rokah.

Pondeljkova seja (16. t. m.) je bila jako burna. Malorusi so vložili več interpelacij zaradi dogodkov na lvovskem vseučilišču, kjer se je pri vpisovanju dijakov preziral in žalil maloruski jezik. Ker predsednik dr. Weiskirchner ni hotel dati interpelacij prečitati v začetku seje, so začeli Malorusi z obstrukcijo. Žvižgali so, piskali, razbijali s pulti. Maloruski poslanec dr. Bačinski je odtrgal kos pulta in ga zagnal proti predsedniku. Po nesreči je zadel dr. Benkoviča, ki mu je priletel les v čelo in ga hudo ranil, da so ga morali obvezati. Nato je nastala med Malorusi in

vsiljevala, kakor muha; čim bolj jo podiš, bolj te nadleguje. Šel je naprej, kamor je hitelo največ ljudi. Poznal je že precej dobro razne ceste in ulice, a danes se jih ni nič zavedel. Saj mu je bilo vseeno kam pride, samo da mine čas, ta dolgi čas.

Ko je tako taval naprej, se naenkrat znajde pred kolodvorom. Ljudje so kar vreli noter pri glavnih vratih. Nehote se je ozrl na veliko kolodvorsko uro. Kazala je tri četrt na štiri. Še en četrt ure in odpeljali se bodo, a on bo pa ostal tu.

Stisnilo se mu je srce pri tej misli. Vendar ni stopil notri, da bi si kupil vozni listek, pa tudi odšel ni izpred kolodvora. Hodil je leno semintja ter mislil na dom. Čim bolj se je bližala četrta ura, tem težje mu je bilo. Že je hotel zaviti na kolodvor, pa si je zopet premislil ter odkorakal mimo glavnih vrat.

Ura je bila štiri in vsak udarec je odmeval tako turobno v njegovi notranjosti.

„Zdaj je tako prepozno; škoda,“ si misli in vstopi na kolodvor, da bi vsaj še videl odhajajoči vlak.

„Dvajset minut zamude.“ Tako so govorili ljudje, ki so stali pred blagajnico in čakali na listke.

„Dvajset minut; potem še lahko pridem na vrsto.“

klerikalci prava bitka, v kateri so se trgale kravate, suknje, grizli prsti, se medsebojno davili poslanci itd. Pust in žalosten prizor v zbornici med baje izobraženimi zastopniki ljudstva!

Nadaljevala se je razprava o nagodbi.

V torkovi seji je nadaljevala zbornica razpravo o nagodbi in sicer se je vršila debata o kvoti.

Nagodba je bila nato v celoti v drugem in tretjem branju sprejeta. Sprejeta je bila tudi predloga poslanca Hribarja glede dalmatinskih železnic.

Tako je bilo torej takorekoč izrečeno vladi zaupanje od večine državnega zbora. Kako pa je to zaupanje slabo, se je pokazalo takoj v nadaljevanju seje. Ministerski predsednik Beck je zavzel stališče nasproti resoluciji Šilinger, ki je bila sprejeta v pondeljek in v kateri se je pozvalo vlado, naj vpliva na Ogrsko, da se bo tam izvajal narodnostni zakon. Beck je izjavil, da to ne spada v kompetenco vlade in da ona zato ne more ukreniti in je pozval zbornico, naj se v bodoče vzdrži vsakega poskusa ingerence na ogrske zadeve. — To je vzbudilo velik vihar v zbornici in z 221 proti 154 glasovom je bil sprejet predlog posl. Choca, naj se otvori o izjavi ministerskega predsednika razprava. To je vsekakor nezaupnica vladi.

Dopolnilna volitev v državni zbor.

Dne 17. t. m. je bila dopolnilna volitev v bohumijskem okraju v Šleziji. Odložil je namreč mandat socialni demokratični poslanec dotičnega okraja, da je mogel tam kandidirati vodja poljskih socialistov dr. Daszynski, ki je pri volitvah dne 14. maja propadel. Daszynski je dobil tokrat 6715 glasov, kršč. socialni protikandidat Buri 2440 glasov.

Sprememba poslovnika v drž. zboru.

Nemški posl. dr. Chiari je z ozirom na dogodke v pondeljek (obstrukcija Malorusov!) v torkovi seji (17. t. m.) vložil predlog za spremembo poslovnika.

Delegacije

so sklicane na 20. decembra.

Črna gora.

Knez je potrdil postavbo, ki jo je sklenila skupščina, da se ustanovi sodni dvor, ki bo imel opraviti v zadevah anarhističnih hudodelstev in puntov. Zdaj bo Črna gora srečna in knez rešen skrbi pred bombami! Otročji državniki!

Boris Sarafov.

Znanega vodjo bolgarskih ustašev v Macedoniji, Borisa Sarafova je dohitela smrt v domovini. 11. t. m. ponoči ga je ustrelil vodja ustašev Panica, ko je Sarafov stopil v spremstvu svojega tovariša Gavranova iz svojega stanovanja v Sofiji. Ustreljen je tudi Gavranov. Nekateri pravijo, da je Panica to storil iz osebnega sovražstva, drugi pa zopet trdijo, da je bil najet od Turkov, ki so se na ta način hoteli rešiti svojega smrtnega sovražnika.

Poslanske dijete.

Med božičnimi počitnicami bo poseben odsek pretresoval spremembo dozdajnih poslanskih dijet

In Peter je vstopil v vrsto. Ko je imel vozni listek v rokah in je stal na peronu, mu je bilo tako prijetno, tako veselo pri srcu, da bi bil najrajši zavriskal.

Še nekaj minut in odrdral je v smeri proti domu.

Peter je korakal po cesti od bližnje postaje proti domu. Pod nogami mu je škripal zmrzli sneg, a v njegovo dušo je bilo tako prijetno, tako toplo.

Nad njim se je razprosil vedro nebo posuto z brezštevilnimi zvezdicami, ki so prijazno migljale, kakor bi si pravile o bajni skrivnosti svete noči. Pred njim se je širila snežena ravnina, po kateri so bile raztrošene prijazne vasice s svojimi cerkvicami. Po vseh hišah so gorele luči; njih žarki so se prerili skozi šipe v mrzlo zimsko noč.

V zvoniku so zabrnili zvonovi. Njihov glas je zatrepetal in odbežal tja v sveto noč. A ni se zgubil. Zbudil je zvonove sosedne cerkve. Oglasili so se in zapeli lepo božično pesem o miru in ljubezni.

Peter je pa hitel tja proti hribčkom, ki so obkrožali prostrano ravan, in ki so se sedaj videli kakor ogromna senca. Tam za tistimi griči je njegov dom, ki ga sprejme gostoljubno v svoje okrilje, četudi ga je bil nevhvaležno ostavil za mesece in mesece.

po 20 K na dan v stalno letno plačo po 7000 K, t. j. pri 516 poslancih letnih 3,612.000 K.

Hrvaški sabor.

se je dne 12. t. m. sestal in je bil isti dan razpuščen. Ban, pravzaprav madžarski komisar Rakocaj-Fuček je hotel ta dan dobiti takorekoč zaupnico. A vse stranke, tudi Frankovci in madžaroni, so bili proti njemu. — Cela Hrvatska je nestrpnost pričakovala otvoritve sabora. Ta dan se je imelo pokazati, da stoji narod za hrvaško koalicijo v ogrskem drž. zboru, kjer tako junaško brani pravice Hrvatov. Pričakovalo se je nemirov, zato je vlada konsignirala polno vojaštva v Zagreb. Napredne stranke, v prvi vrsti soc. demokracija, so napovedale za ta dan velike manifestacije za splošno in enako volilno pravico. Velikanski spreved delavstva in meščanstva, nad 10.000 ljudi, je šel pred sabor, glasno zahtevajoč pravic ljudstvu. V Zagrebu in drugod je počivalo vse delo. Tovarne, prodajalne, gostilne, kavarne, — vse je bilo zaprto. — Ko je bil sabor odprt, in se je prikazal komisar Fuček, je donelo po dvorani viharo: Proč z njim, proč z madžarskim komisarjem. Predlog, da se ga stavi na zatožno klop, je bil sprejet. Ko je ban videl, da je nemogoč, je prečital kraljevo pismo, s katerim se je sabor razpustil. — Meseca januarja ali februarja bodo nove volitve.

Dopisi.

Škale pri Velenju. Pretečeno nedeljo je sklical pri nas naš poslanec Ježovnik shod, na katerem je obširno poročal o dosedanjem svojem in obenem o delovanju „Zveze južnih Slovanov“, h kateri pripada tudi on.

Govoril je o važnejših kmečkih potrebah, kakor o znižanju bremen, zavarovanju poljskih delavcev in služinčadi zoper onemoglost in starost, o znižanju davka na sladkor in pojasnil tudi zadevo o glasovanju za nujnost znanega predloga proti podraženju živil, kateri predlog je meril med drugim tudi na to, da se odpreta rumunska in srbska meja in dovoli od tam uvoz klavne živine v našo državo. Povedal je, da je glasoval za nujnost predloga samo zategadelj, da bi prišel ta predlog čim preje v razpravo in bi se razprava o avstro-ogrski nagodbi, ki je za naše kmetijstvo nesprejemljiva, zavlekla in konečno pravočasno rešitev preprečila.

Za njim je govoril dr. Zabukovšek o potrebi razdolževanja kmečkih posestev, o odpravi preživitka in njega nadomestitvi z letnimi rentami; dalje o nujnosti rešiti vprašanje poljskih delavcev, o preosnovi ljudskih šol v tem smislu, da se uvede v višje razrede ozir. letnike tudi pouk o kmetijstvu, ustanove kmetijske šole in o prireditvi poučnih potovanj v kmetijstvu naprednejše dežele.

Kot tretji govornik je nastopil g. Rebek, ki je polagal številno zbranim poslušalcem, naj dajo svoje otroke, ki ne morejo domačije prevzeti, nečt kakega obrta in trgovine, kateri gospodarski panogi se pri nas še zelo zanemarjati, dasi sta v življenju vsacega naroda zelo potrebni in koristni.

Stopil je na prvi breg in zrl na valovite griče domače fare. Vztrepetalo mu je radosti srce, ko je gledal rojstni kraj zaviti v lahno temo in posejan z mnogoštevilnimi lučicami, ki so brlele v daljavi kakor ob lepih letnih večerih čarobne kresnice.

Stopil je hitreje. Začul je brnjenje domačih zvonov izprva nejasno in nerazločno. Pa čim bolj je hitel, bolj razločno mu je udarjal njih ubrani, doneči glas na uho in ga ljubeznjivo vabil v svojo bližino.

Zvonovi so vabili k polnočnici. Tam na oddaljenem griču se je zasvetila prva baklja; za njo druga, tretja itd. Iz vseh holmov so prihajali ljudje z bakljami k polnočnici. In vse te luči so imele isti cilj; vse so hitele tja v prijazno dolinico, kjer se je ponosno dvigala farna cerkev z visokim zvonikom.

Tudi Peter je pospešil korak, da mu je znoj porosil čelo. Vse baklje so že pogasile, ko je prispel do cerkve. V njej so mogočno bučale orgle in s kora je donela slovesno lepa božična pesem.

Tudi on je zavil najprej v cerkev. Srce mu je bilo prepolno čuvstev. Pokleknil je in iz dna duše mu je privrela vroča molitev.

Sveta noč ga je privedla pod domači krov.

Shod, na katerem je vladalo najlepše soglasje, se je vršil popolnoma mirno. G. poslanec kakor oba govornika govorili so skozinsko stvarno brez osebnih napadov na nasprotnike, ki so sicer v našem kraju le bele vrane.

Slivnica pri Celju. Kaj Vam pa grešita „Narodni list“ in „Domovina“, g. župnik, da se z g. kaplanom toliko prizadevata, jih ugonobiti v Slivnici. Čudno! Preteklo leto ste še sami čitali „Domovino“, — letos pa pravite, da jo je greh čitati; menda zato, ker govori odkrito resnico. Vam seveda ni po volji, da ljudstvo izve pravico in resnico! Tudi to ne, da se bodo slivniški kmetje bolj izobrazili, ako bodo čitali „Narodni list“! Potem seveda ne boste mogli tako vladati nad njim, in se tudi ne bo dalo z njim hlevov snažiti. Prosim Vas pravočasno, dajte si mir, pustite pri miru stvari, katere Vam ne pristojajo. Mene je le strah, da bi zopet ne zboleli, kakor na spomlad ob državnoborski volitvi, ko ste tako agitirali po celi občini za Korošca, potem ste pa zboleli! Sedaj Vam pa že zopet ne da miru doma, zopet agitate proti „Narodnemu listu“ in še drugo (!). Bodite uverjeni, gospod župnik, naši poštenci Slivničani že vedo, kaj čitajo, ne potrebujejo Vas za svet, in Vas tudi vprašali ne bodo, kaj smejo čitati.

Ko bi vzeli mene namesto Vrečka za Vašega „telesnega“ svetovalca, bi Vam svetoval sedeti za pečjo, posebno sedaj, ko je bolj mrzlo in vlažno; lahko bi se prehladili in celo zboleli, in ko bi prišel zopet lep poletni čas, pa bi morali zopet v Slatino, in naši Slivničani bi bili zopet skrajšani za eno sv. mašo in mnogo ljudi bi morale ostati brez nje, ker ne morejo vsi naenkrat od doma. Krivdo bi vračali seveda le na Vas.

Torej brigajte se za ono, kar je vaše delo, ker nasprotno Vam le škoduje.

Iz Št. Jurja ob juž. žel. Tukajšnja kmetijska podružnica je imela 8. decembra svoj II. redni občni zbor. V pozdravu omenja predsednik gosp. dr. G. Ipavic, koliko se je v teku 30 let živinoreja pri nas povzdignila. Naznanja, da dobijo tukajšnje šole ob 60 letnici vladanja cesarja vsaka po 50 drevesc, da se razdele šolarjem za spomin.

Tajnik g. Drofenik poroča o delovanju kmetijske podružnice: sej je imela 11, poučnih predavanj pa 15; pri teh so govorili sledeči: G. Sinnreich o osuševanju travnikov, o kmetijstvu in sadjarstvu g. Goričan, o živinoreji in svinjereji g. Jelovšek. Podružnica je priredila drenažni tečaj pri cestnem Jožeku v Vrbnem.

Kmetijska podružnica je imela čez 20.000 K denarnega prometa.

Naročilo se je 7 vagonov Tomaževe žlindre, in 2 vagona kalijeve soli. Vseh naročil se je udeležilo 200 naročnikov.

Glede obmejnih klavnic na srbski meji se je sprejelo, da se pod nikakimi pogoji ne sme dovoliti ustanoviti mejnih klavnic.

Potovalni učitelj g. Goričan nam je v prav razumljivih potezah naslikal, zakaj gre kmetu

slabo: 1. Ne zna, ker je premalo poučen. 2. Ne more, ker predrago prevzame. 3. Ali pa noče, da bi se združeval v kmetijskih podružnicah.

G. Drofenik predlaga, da se toliko zaslužnega g. dr. Ipavca odlikuje z zaslužno kolajno; predlog je bil z gromovitimi živijo klici enoglasno sprejet.

Samooobsebi umevno ni manjkalo par Žganjkovih hujskačev, kateri so prišli šele ob koncu zborovanja hujskat proti kmetijski podružnici. Vi kmetje pa, ki veste ceniti pomen stanovske združitve, pristopajte v obilnem številu k kmetijski podružnici.

Sv. Jakob v Slov. gor. Ker naš kaplan Rabuza ne da miru ter v vsaki „Naši moči“ blati na nesramen način skoraj vse občane, mu moramo nekoliko odgovoriti.

„Mož“ je prišel pred enim letom k nam ter ustanovil s pomočjo nekaterih čevljarjev-učencev izobraževalno društvo; začelo se je z izobraževanjem punc in fantov; kmeta ni dobil nobenega v svojo sredino; saj pa tudi ni imel znanja enacega poželenja več, ker se je itak zadovoljil z že imenovanim zastopstvom ženstva in moštva. Sad društva se je kmalu pokazal, namesto, da bi bilo blagodejno uplivalo na ljudstvo, je nasprotno s svojim strankarskim, hinavskim in hujskajočim delovanjem povzročilo toliko prepira in nemira med mirnimi občani, kakor ga ne pomni nobeden Jakobčan. Prelevilo se je kmalu v obrekovalno društvo ter kot tako delovalo na enak način naprej. Vendar Rabuzi še vse to ni zadostovalo; svoj delokrog je razširil kmalu na šolsko mladino ter nadaljeval tam se svojim „izobraževanjem“. Začel je deliti šolski mladini knjige, ki niso za njo; pravil jim je pikantne zanimivosti o stvorbi človeka itd.

Našel bi še lahko mnogo podobnih stvari; za danes dovolj.

Ali je to krščansko delo katoliškega duhovnika? — Naj se potemtakem ne čudi, če vera peša!

Zakaj Ti je nadalje g. župnik, ali kakor ga v „Naši moči“ imenuješ, „Ivan Grozni“, določil uro, ob kateri moraš biti doma. Zakaj ti je odpovedal hrano v župnišču? Če imaš mirno vest, pojdi k našemu občespoštovanemu gostilničarju g. Peklarju, ali kateremu drugemu sosedu pri cerkvi; mogoče najdeš pri katerem usmiljenja. Kaj ne, to je vse gola resnica! Zadnji čas ti je tudi „Narodni list“ na poti; v eni zadnjih nedeljskih pridig ti je služil kot geslo. Dragi moj, le mlati po tebi nevščeečih časniki; s tem napeljavaš samo vodo na njih mlin; od kar si tu, je število naročnikov „Narodnega lista“ precej naraslo in zagotovim te, da bo imel z novim letom še enkrat toliko naročnikov.

O vsem poprej navedenem se je poslala tudi tožba na primerno mesto; a vse nič ne pomaga; morda ne ve o tem ničesar prevzvišeni knezoškof. Povedali so nam tudi, da ne dobimo drugega kaplana, ako s tem nismo zadovoljni; to nas pa ne bo nič užalostilo; bolje nobenega kakor takšnega. Imamo

poštenega občespoštovanega g. župnika. Sedaj pa vzemi namesto evangelija zopet „Narodni list“ na prižnico ter ga preberi do zadnje strani, mogoče boš vzbudil v poslušalcih več smeha, kakor po navadi.

Iz Kostanjevice nam pišejo: 2. decembra je bila v naši sodnji obravnava na obtožbo dr. Benkoviča v Brežicah proti dr. Janko Sernecu v Celju o znani aferi v hotelu Grič ob Savi pri Čatežu, kjer je dr. Sernec dr. Benkoviča zaradi očitanja na shodu v Št. Jurju, da je Sernec nesramen lažnjivec, kaznoval s pasjim bičem. Dr. Janko Sernec je bil obsojen zaradi prestopka § 496 k. p. na 40 kron denarne kazni. To je isti paragraf, ki kaznuje klofute. Dr. Benkovič je v svoji ovadbi tožil zaradi prestopka §§ 411 in 491 k. p. zaradi telesne poškodbe in žaljenja časti po zasramovanju. Navedel je v tej ovadbi, da ga je dr. Sernec na glavi ranil, ko se je z njim sestal v hotelu Grič ob Savi. Ali čutil je, da bi bilo tako kaznovanje le grdo za moža, hkrati se je tudi opravičeval s tem, da je tudi on bil korajžen, da je dal nazaj, kar je dobil. Branil se je proti temu, da bi bil Sernec udarec sramotilen.

Čez nekaj dni, ko se je sodišču izročila ta ovadba, je prišel dr. Benkovič v Kostanjevico k sodišču in prosil, da se ga zasliši kot prič. Kot priča zaslišan je dr. Benkovič navedeno ovadbo popravil — in preklical, da bi bil ranjen vsled takega udarca dr. Sernecovega ter je izjavil, da toži le zaradi žalitve časti.

Ker se je tedaj dr. Benkovič v svoji ovadbi branil tega, da bi bil tepen na sramotilen način, je vprašanje nastalo, ako je podana idealna konkurenca dveh prestopkov, ki bi nastala iz jednega dejanja, §§ 8—411 431 in §§ 491—496 k. p., ali je jeden prestopok in to prvi upoštevati in kaznovati, ali sploh konkurenca dveh prestopkov ni in je podan le jeden prestopok in to, ali 9—411 431, ali 491—496 k. p.

Sodnik je razsodil, da se je storil le jeden prestopok in sicer prestopok §§ 496 k. p. Dr. Benkovičev zastopnik je oglašil priziv, ker je hotel krivdorek zaradi prestopka žaljenja časti po §-u 491 zaradi javnega osramočenja in tedaj tudi večjo kazen.

Za to pravdo ni bilo nič zanimanja. Simpatije so bile na strani dr. Serneca, vedelo se je že naprej, da bo dobil dr. Sernec nekaj kazni. Le našega notarja Mate Hafnerja je stvar zanimala, on je nastopal kot drugi zastopnik dr. Benkoviča. Zahteval je pred obravnavo stenografa in ker tega ni dobil, poslal je k obravnavi svojega 16letnega pisarja, ki k večjemu kaj prepisati zna. In ta fantek se je raztegoval pri posebnih mizi, hoteč pozornost nase obrniti. Vprašalo se je, ali se je hotel Mate Hafner s tem iz dr. Benkoviča ali iz sodišča norčevati; bil je ta nastop mladega pisarja res čuden. — Obravnava je trajala kratek čas. Bila so rešiti le juridična vprašanja. Sodnik, zapisnikar in dva advokata in Hafnerjev pisar. — Dr. Benkovič je vse mogoče ovadbe storil; v svojem časopisu „Posav. straži“

Obrtni vestnik.

I.

Obrtna zadruga v Celju

je v seji dne 8. t. m. sklenila sledeče: 1. vpisovanje za obrtniške učence se poviša od 4 na 5 kron; 2. obrtnikom, kateri svojo obrt na novo naznanijo, se bo pristopnina zvišala od 10 na 40 kron; 3. sklenilo se je, da pristopi celjska obrtna zadruga k štajerski zvezni zadrugi v Gradcu. V delegacijo so se izvolili sledeči zaupni možje: g. Altziebler v Celju, J. Sager v Celju, F. Novak iz Vojnika in Jos. Čretnik iz Št. Jurja ob juž. žel. 4. Kadar se bo sklicala seja in ne bo prišlo dovolj udov, je eno uro pozneje pri vsakem številu udeležencev seja sklepčna. Tisti obrtniki, ki ne bodo prihajali redno k sejam, bodo prvič vsak po eno krono kaznovani, vsakokrat pozneje za polovico več, do desetih kron, ako ne bodo svoje odsotnosti upravičeno in pravočasno vodstvu obrtne zadruge naznanili. — Jos. Čretnik iz Št. Jurja ob j. ž. se je temu uprl in stavil predlog, naj bi bili obrtniki, ki so po 2—3 ure od Celja oddaljeni, te kazni prosti, ker pa je bil od izven-celjskih obrtnikov sam, ni bil njegov predlog sprejet.

Tu imate sedaj, obrtniki oddaljenih krajev, ki vedno pravite, če se tega ali onega pozove: Hm, brez mene bodo že napravili! — Da, napravili seveda, samo če bo Vam v korist. Eno kronco plačati res ni bogve kako huda kazen, pa na-

sledki te kronice utegnejo biti malo bolj občutljivi, če ne bode vsakdo zlepa plačal in se bo sodnijsko tirjalo.

II.

Obrtniki, pozor!

Vsak, kdor ima učence in pomočnike in svoje obrti še ni naznanil pri zavarovalnici proti nezgodam, naj to čimprej stori. Kajti, ako kate-rega oblastva zasačijo, da svoje obrti pri tem zavodu še ni zavaroval, se mu lahko prigodi, da bo zaradi goljufije kazno/an in bo moral za celo dobo nazaj pristojbino plačati. Naslov je: Splošni delavsko zavarovalni zavod v Gradcu, Hans Sachs Gasse (Allgemeine Arbeiter-Unfallversicherungs-anstalt in Graz, Hans-Sachs-gasse.)

III.

Še enkrat pozor!

Mogoče še ni vsakemu obrtniku znano, da je c. kr. namestništvo v Gradcu dne 23. marca 1906. izdalo na vse politične oblasti naredbo, v kateri naroča vsem oblastvom, da morajo vse vloge (pritožbe), tičeče se prestopka obrtnega reda, nemudoma rešiti, in se ravnati po § 152. obrtnega reda, kateri določa, da se naj tistim ljudem, kateri se pregrešijo zoper obrtni red, odvzame orodje, delo ustavi in jih primerno kaznuje. Mojstru pa, kateri bi se dal podkupiti od človeka, ki po postavi ni opravičen obrti izvrševati, in se potem opravičuje, da dela pod imenom N. N., se mora odvzeti obrtni list, najprej za pol leta, ako to vdruči ponovi, za vselej.

Kako pa spolnjujejo politične oblasti to odredbo c. kr. namestništva v Gradcu? Če ta ali drugi obrtnik naznani koga, ki ravna zoper obrtni red, je ta vloga gotovo v 9 mesecih rešena in dotičnik seveda „strašno“ kaznovan; čujte in strmite! 5, celo 10 kron, oziroma 12—24 ur zavora, kakor kak siromak, ki se ga zasači pri beračenju. Po prestani kazni dela zopet fletno naprej, ker ve, da dvakrat na leto itak ne more kaznovan biti. Obrtniki pa, ki smo se svoje obrti pravilno učili, in smo edino nato vezani, da z njo sebe in svoje preživimo, moramo plačati ogromne obrtne davke; in vrhu tega še vse mogoče doklade. Če se vprašam, kdo je bolj kaznovan: tisti, ki svojo obrt redno in pošteno vrši, ali tisti, ki bi po postavi ne smel obrti vršiti, pridem do prepričanja, da prvi.

Ali se to ne pravi, da se politične oblasti iz davkoplačevalcev naravnost norčujejo? Kako neki bi bilo, ko bi vsi mi obrtniki obrtne liste vrnili in plačali namesto davka 5 kron kazni na leto; mislim, da bi bili mi dosti na boljšem, kakor davkarija —?! — Mogoče, da še kedaj pride do tega.

Cenjeni tovariši! Delajte pritožbe zoper take kvarilce obrti; ako Vas c. kr. okr. glavarstva nočejo uslišati, pritožite se na c. kr. namestništvo v Gradcu, sklicujoč se na odredbo z dne 23. marca 1906, št. 4. 271. 1.

Obrtnik.

v „Slovenca“ se je strašilo; — in nič zanimanja! — Le Mate Hafner c. kr. notar v Kostanjevici! To je uboga tolažba!

Dobra prijatelj sta Hafner in dr. Benkovič; to se zna; ali ta Mate Hafner nima prijateljev, osamljen je. Dopisnik je „Slovenca“ in v njem se iz jeze nad grdo svojo usodo zadira v poštene ljudi; ima namreč grozno smolo, ko toži v svojem imenu zaradi žaljenja časti, ker se mu dokazujejo dejanja, ki svedočijo zaničljive lastnosti. — Torej ta uboga tolažba. In dr. Benkovič je še sodeloval kot Hafnerjev zastopnik pri dokazovanju teh dejanj, ki so Hafnerja postavila na sramoten oder. Zdaj bo seveda Mate Hafner tudi o obsodbi Sernečevi pihal po „Slovenca“.

Dr. Benkovič zdaj lahko vidi, da je izključen iz družbe mož, ki dajo zadoščenje za neosnovane žalitve. S tem, da je dr. Benkovič postal v tej d likatni stvari ovaduh, da je oznanil dr. Serneca in njegovega posredovalca kazenskemu sodišču zaradi poskušene hudodelstva dvoboja in s tam, da je dr. Serneca ovadil zaradi udarca na Griču, ko je vendar v „Slovenca“ in „Posavski straži“ bobnal, da je bil korajžen in dal dr. Sernecu nazaj, da bo pomnil vse žive dni; — s tem vsem si ni pridobil simpatij med možmi. Nietzsche piše, da katolicizem stvarja begljivce. Nam se zdi, da je dr. Benkovič zdaj prav hudo tepen. Ako človek ni korajžen, naj ne žali neosnovano.

Dr. Benkovič jo očital v Št. Jurju svojim političnim nasprotnikom, da so se bratili s socialnimi demokrati in Štajercijanci. Prvo ne bi bilo sramotno. In dr. Sernec je zaklical na to, da se je tudi on voziral na Zidani most, Trbovlje, Dol. Tam so socialni demokrati. Ti so vendar povsodi in tudi pri nas poštena stranka in stranka prav bližnje bodočnosti. Nato mu je zdbrusil dr. Benkovič besede: „nesramen lažnjivec“. — Pa to je res, da se je voziral dr. Benkovič pred volitvami v te kraje in dr. Sernec ni imel nič sramotilnega z mejklicem v mislih. Presneto je lahko in ni treba mnogo možganov, koga imenovati lažnjivca; ali ustopiti za žalitev — —!!

Zdaj še goni to zanj tolikanj žalostno afero dr. Benkovič pred prizivno sodišče. Žalosten Golgata za tega katoliškega moža, ki je advokat v Brežicah in državni poslanec kmetov, katerih predniki so nekoč ravno na tleh brežiškega okraja korajžno nastopili proti farovžem in gradovom.

Iz Slovenskih goric. Tukaj se posmehuje vsak količkaj zaveden kmet zadnjemu uvodnemu članku „Slov. Gosp.“, kjer neki mурopoljski nekmet zagovarja pogodbo z Ogrsko in svojega Roškarja. Pri nas zna vsak otrok, da niso Ogrji odjemalci naših krav ter živine v obče ne, ker je pri njih goveda in živina vobče mnogo cenejša. In kar se tiče konj, to je mrzlokrvne težke pasme, pa moj ljubi Muropoljec brez kmetije, so slovenjegoriške kobile na mnogo boljšem glasu, kakor ogrske ter nemške skupaj, kar bi moral sam znati, ako se količkaj brigaš za živinorejo ter za kmetijstvo sploh. Ako „Sl. Gosp.“ zopet pride s takimi neumnimi izgovori zaradi nagodbe, s katerimi se hoče opravičiti, ker je izdal kmetijske interese, smo pripravljeni za odgovor.

Slovenjegoriški kmet.

Iz Slovenskih goric. (Nepopravljen dopis, kakor je prišel iz kmečke roke.) Moj oče imajo naročenega „Slovenskega Gospodarja“ že dolgo let, jaz pa dobivam „Narodni List“ in tako bereva oba, kaj je po svetu novega. V zadnjem „Gospodarju“ je tudi iz naše fare nek dopis, a nisva mogla pogruntati, kaj če dopisnik in kdo bi naj to bil, ki nosi „likane čevlčke“. Očetu je to vseeno, kdo je, oni se bolj zanimajo za cesto od Ruperta na Ptuj in so rekli, da jim „Slov. Gosp.“ ni nič več tako po volji, kakor je bil nekaj, ko še ni tako hujskal, kakor v novjšem času, ko piše o neki kmečki zvezi. Ni jim prav in meni tudi ne, da se norčuje iz tistega, ki se poteguje za cesto, saj je vseeno, v katerem listu; prej se tudi v „Slov. Gosp.“ nihče ni briga za to, če ravno ga že oče imajo nad 10 let. Oba sva se čudila, ko sva zdaj v njem brala, da ni hotel kupiti naš narodni poslanec Roškar narodnega koleka, saj sem še videl pred kratkim pri našem gospodu kaplanu na mizi več takšnih. Kaj že ima sedaj naš slovenski narod zalogi šol, da bi ga ne bilo treba več kupovati? Gotovo ne, saj še tudi „Slov. Gosp.“ piše, da nam jih manjka; kako je potem to, da hujska proti narodnemu koleku in družbi Sv. Cirila in Metoda? Hvala Bogu, da so še naš gospod kaplan naroden, če ravno pišejo drugi duhovniki proti družbi. Tudi

jaz hočem ostati še zanaprej naroden in kupiti včasih narodni kolek, naj ima v rokah družbo sv. Cirila in Metoda rodoljub, kateri hoče, da se le zanima za njo in naše slovenske šole. Ako bo „Slov. Gosp.“ to gonjo proti družbi naprej gнал, bomo imeli kmalu samo „Narodni List“, ker se ta poteguje tudi za naše ceste.

Mladi posestnik.

Olimje. Kdor drugim jamo koplje, sam v njo pade, pravi stari pregovor. Znani g. župnik olimski Jožef Kotnik je naprtil domačemu učiteljstvu nekaj neprijetnih potov — a grozno telebnil v jamo; dne 12. t. m. je bil pri c. kr. sodnji v Kozjem obsojen na 50 K kazni in povrnitev vseh sodnijskih stroškov. Kake turške razmere vladajo v njegovi župniji — o tem prihodnjič. Do videnja!

Olimski župljan.

Iz Lenarčkega okraja. Kaj ne, g. urednik, da ste morali pomilovalno se ozreti na naš okraj, ko ste čitali notico v zadnji številki „Slov. Gosp.“ o neki famozni zaupnici g. Roškarju, katero mu je izreklo par duševnih revčkov. Seveda so toliko previdni, da niso omenili, za katero poslančevo delo, ker kljub svoji „orjaški“ moči nima Roškar nam kaj pokazati o svojem „plodonosnem“ delovanju v državnem zboru. Saj še takrat ni upal ust odpreti, ko se je razpravljalo o nujnem predlogu zaradi draginje. Pa take stvari so za gospoda poslance premalenkostne, on hoče „višje“ politične zadeve reševati ter hujskati po celi Sp. Štajerski na naš račun.

V eni prihodnjih številc cenj. „Nar. Lista“ hočemo javno popisati delovanje tega gospodakmeta za blagostanje ljudstva v gospodarskem oziru kot podnačelnika okrajnega zastopa sv. lenarčkega.

Kmet.

Sv. Lenart v Slov. gor. „Sl. Gosp.“ bobna v zadnji številki, kako so dali zaupniki kmečke zveze „orjaku“ poslancu zaupnico. Na to zaupnico niti sam poslanec Roškar ne bo dal veliko in tudi ne more, ker je predsednik tiste kmečke zveze, ki mu daje zaupnico po svojem okrajnem odboru, oziroma podobornik; pri tej seji niti vsi odborniki — povabljeni niso bili prisotni, ne da bi se lahko govorilo o pravi zaupnici iz kmečkega ljudstva! To še ima o poslancu Roškarju svoje mnenje, dokler mu ga poslanec v boljše ne napravi z resnim delom, ne pa s hujskanjem.

Sv. Lenart v Slov. goricah. (Der kleine Gottfried — Bogomir.) Vsak bo vskliknil: „Tvoj oče mora biti zvita glava.“ — I, saj se ne motiš, ljubi opazovalec. Tiplič je oče in nikdo drugi, naš predsednik. Naprej, daleč naprej se mora misliti, če se hoče res dobro svojemu otroku. To si je mislil tudi naš predsednik. Kako junaško vendar doni, če reče naš Tiplič dičnemu našemu poslancu: „Moj sin — Bogomir.“ „Da, da, ti si pravi katoliški Slovenec!“ Tako je odgovor razveseljenega pristaša. A kaj se hoče; — danes je sicer kmečka zveza v našem okraju na kobili, — ali kdo nam je porok za to, da ljubo ljudstvo čez nekaj let ne opazi da ga le farbajo duhovniki, da se ne gre za nikakšno kmečko zvezo? Kdo ve, če ne bo moral mali Bogomir se preleviti v Nemca? Kaj bi počel z nesrečnim slovenskim imenom? Ne boj se, sinko, tvoj oče je previden, dal ti je kar dve imeni, eno slovensko in eno nemško. Kakšen bo pač veter, tako si ga lahko natakneš. Samo z nečim si nas žalil že kar na svojem prvem potu v življenje. Šel si zdaj, ko si nam vendar še Slovenec, kar po krstu, v najbolj zagrizeno nemško krčmo k Sollaku. A žalil si nas gotovo nevede. Če bi namreč bil že takrat na svetu, ko je dični tvoj oče pisal v „Slov. Gospodarju“, da je reden gost narodne gostilne pri Arnuzu, vedel bi vsaj, kje ga gotovo najdeš, njega — Slovenca!??

† **Davorin Kramberger.** Dne 11. avgusta t. l. je pel novo mašo, čez ravno štiri mesece so ga položili v hladni grob. Kakor večina mladeničev, tudi on ni čutil v sebi poklica do tega stanu. A ljubljena mati ga je rotila, prosila, naj ji ne gredi življenja; v svoji obupanosti mu je zažugala: „Če ti ne boš duhovnik, je to moja smrt.“ In odgovor je bil: „Da, mati, če pa bom duhoven, je to moja smrt — ali bolje je vendar, da umrjem jaz, kot vi.“ Poljubil ga je bil že smrtni angel, ko je dočkala mati svojo srečo — novo mašo. Hrupno se je vršila slavnost, vse je bilo veselo, samo on je sedel tam nem in tih. Danes je dokončal svojo pot — in mati plaka.

Nehote sem se moral spominjati na one

dominkanca tam v Zlati Pragi, ki je pridigal: „Stan svečeniški je krasni, vzvišeni, ali najbolj zavrženi stan. Sam Bog pokliče enega, katerega si želi. Gorje tebi, mati, če si mislila sina v ta sveti stan. Pojdi mi iz spovednice, jaz zate odveze nimam.“ Kdaj, narod slovenski, boš slišal ti takšne besede?! G.

Sv. Križ pri Ljutomeru. Dne 6. decembra smo spremili obče spoštovano Marijo Senčar, posestnico v Vučjivesi, k zadnjemu počitku. Po stari prileški navadi so se obhajale po pogrebu v neki križevski gostilni „karmine“, pri katerih so se v spomin blage ranjke nekaterniki tako navlekli zlahtne vinske kapljice, da niso izostale posledice. Vodja in komendant v občini vučenski I. R. se je spozabil tako daleč, da je dal duška svoji orjaški moči s tem, da je dal nekemu sofaranu, ki ni pritrjeval izvajanjem vsemogočnega paše I. R., skusiti svojo orjaško moč, pri čem je razmeril svojemu protivniku sukno na precej nedostojen način. Pri tem činu se je menda spomnil I. R. lepih besed domačega g. župnika, ki je priporočal blago pokojno v vzgled in spomin. Nehote mi namreč silijo v glavo misli, da se bo z navedenim činom I. R. najbolj in najdalje spominjal pokojnice. Vsa zadeva bo namreč našla svoje posledice pri sodnji, ki bo pokazala, da I. R. vendar ni nadvladar vsem Muropoljancem, akoravno hoče s svojim postopanjem strahovati celo vučensko občino, ki je prišla pri zadnjih volitvah slučajno v zvezarske roke. Vučenci! taki neolikanci iz zvezarskega tabora torej hočejo komandirati vas vse, ki se pač morate sramovati takega soobčana. Če ne more tak mogotec iz zvezarskih vrst koga ustrahovati z besedami, potem pač da čutiti nasprotniku svojo telesno moč. — In taki ljudje bi najbili voditelji naše vučenske občine? S studom se pač morate obračati vi Vučenci od takih ljudi. Z omenjenim „junaškim“ činom je veliki zvezar I. R. do dobra dokazal svojo zvezarsko oliko, katero odrekajo njegovi somišljeniki ljudem, ki simpatizirajo z narodno stranko. Le tako naprej, vi jero bi kmečke zveze, in pridobivala bo vedno več somišljenikov narodna stranka na še sedaj zaslepljenem Murskem polju, v vrstah, katere so pač elita slovenskih kmetov, kar morajo priznati na svojo žalost naši zvezarji. — Tako je torej delo naših političnih nasprotnikov. Mi pa, ki s ponosom stojimo v vrstah narodne stranke, nočemo seči nikdar po takem sredstvu, temveč bojevati se hočemo z uma svitlim mečem za naš napredek in dobrobit našega naroda. Vi Vučenci pa, ki imate še um in pamet na svojem mestu, izpregledajte vendar enkrat in prepričali se boste o istinitosti mojih besed.

Navzočnik.

Ljutomer. Ker se je prvo zborovanje našega pevskega društva vsled razburjenja duhov in nesporazumljenja moralo prekiniti, vršilo se je nadaljevanje minuli pondeljek.

Klerikalci so zopet jasno pokazali, koliko jim je za mir in slovo, koliko jim je za narodna društva vobče. Odkar se prištevajo udom društva elementi, ki jim ni petje nič, prav nič mar, ampak zasledujejo povsod le svoje strankarske politične namene in osebne koristi, gre narodno delovanje rakovo pot. Z vso upravičenostjo zahtevamo, da spremenijo naslov društva „Slovensko pevsko društvo“, ker sedanje društvo dela sramoto nekdanjemu slovesu tega društva.

Volitve so se iztekle, kakor je želel komendant kaplan Škamlec — nepevec. Odkar je gosp. Škamlec v Ljutomeru, še tukaj ni bilo miru. Spravil se je menda že nad vsa društva ter besni, odkar je zgubil kompanjona, tem srditeje. Za kmete in kmečke fante se skrivajoč, hujska neprestano proti vsakemu napredku. Tako je tudi bil na zadnjem občnem zboru pevskega društva največji razgrajč. Da je slekel takrat svojo duhovniško obleko, ne poznal bi ga nikdo od zadnjega neolikane hlapca. Sicer pa jih je slišal resnic, ki še mu menda sedaj zvone po ušesih.

Sedaj pa le hitro po občinah od predstojnika do predstojnika, ki bodo s svojimi podpisi potrdili, da je vse pisanje proti Vam obrekovanje in laž! Da je g. Zacherl deloval za klerikalce, nam je sedaj že razumljivo. So bili časi, ko je g. Zacherl delal za narod, a sedaj to stori le še v zelo mali meri.

Žalostni nam časi, ko se morajo kupovati nazadnjaki za denar.

G. Zacherl, kje pa je moška čast? Ste pozabili, kako Vas je blatil duhovnik v „Gospodarju“, ali ne čutite, kako še sedaj nekateri nastopajo proti Vam?

Le tako naprej! Bič, ki ga dajete ljudstvu v roke za posvetno razumnost, bo v doglednem času švrkal po Vaših hrbtih! Naš kmet ne bo delal dolgo kot slepo orožje, to ste lahko opazili na zadnjem občnem zboru!

Gočeva. „Pri občinskih volitvah, katere so se vršile dne 9. t. m., so na celi črti sijajno zmagali katoliško-narodni kmetje. Združeni liberalci in štajercijanci so poslali na volišče samo dva moža, a ta sta se odpovedala volitvi. Srčna hvala vsem volilcem, kateri so prihiteli od daleč in blizu na volišče — storili so v polni meri svojo katoliškonarodno dolžnost.“ Tako doslovno „Slov. Gospodar“.

Iz takšnega dopisa spozna človek, ki misli dalje ko do nosa, kaj pomeni taka katoliškonarodna dolžnost. Nepoučeni kmetje, ki berejo samo „Slov. Gospodarja“, si mogoče po tej volitvi mislijo, da so vrgli satana v brezno. A tega sploh ni bilo mogoče, ker ga nikjer ni bilo; še o kakšnem liberalcu v pravem pomenu besede niti govora ni, ne pa da bi bila prava ljudska misel za kmečke težnje v nevarnosti ali celo katoliška vera od strani kakega „liberalca“. Kakšno združenje pa je bilo med liberalci in štajercijanci pri tej volitvi, pove dopis v „Slovenskem Gospodarju“ o „dveh možeh“.

Kmetje! Posestniki! Kmalu, toda prepozno boste spoznali, kakšna vera je ob občinskih volitvah v nevarnosti — namreč tedaj, ko bodo prišli zastopniki občine k vam tirjat za župnikovo stavbo zgoraj v Zavrhu, pri kateri se je celo preskočil visoki proračun. Treba je plačati tudi novokupljeni kos vinograda na Humu in hlev novopostavljen, treba bo plačati čez nekaj let tudi farovž, katerega hočejo imeti župnik novega, pa tudi tlak v cerkev. Tlaku se menda ne bo nikdo protivil. O sklepih, ki rastejo v glavi našega gospoda župnika, kakor gobe po dežju, še se nam dalje ne sanja! Zato je torej bila vera v nevarnosti, zato so gospod župnik tako strastno delali za volitev s svojim najbližnjim pomagačem — in zato ste morali kmetje „katoliškonarodno“ voliti, da bi ne postali v župnikovih očeh — brezverci in nemčurji, liberalci in štajercijanci — čez noč! In gospod župnik? Ta se je izrazil po volitvah: „Srečen je človek, ki je v nebesih, jaz pa ne vem, delam za nebesa ali pekel“.

Gočovec.

Cenjeni naročniki!

Prihodnji številki lista priložimo položnice ter prosimo že danes vse cenj. naročnike, da nam čim prej nakažejo naročnino za prihodnje leto. Prosimo pa tudi vsakogar, naj nam blagohotno prihrani mnogo truda s tem, da zapiše na položnico besedo „star“, ako je že dozdaj prejemal list, in „nov“, ako si ga nanovo naroči. Somišljeniki, pridobivajte naročnike!

Štajerske novice.

Vesele božične praznike želimo vsem cenjenim naročnikom in somišljenikom.

Uredništvo „Narodnega Lista“.

Shod zaupnikov v Celju. Pozdravljamo može, ki se zberejo v nedeljo na resno posvetovanje o bližajočih se deželnozborskih volitvah za celjski volilni okraj in o drugih važnih okrajih se tičečih zadevah. Pozdravljamo jih kot zastopnike poštenega in razumnega naroda. Z ozirom na silno razburjenje pa, ki je nastalo vsled izida volitev v celjski okrajni zastop po celem Spodnjem Štajerskem, je sklenil izvrševalni odbor narodne stranke, da stavi kot prvo točko zborovanja na dnevni red sklepanje o korakih, ki se imajo storiti v zadevi teh volitev. To se je sklenilo še s posebnim ozirom na to, da bode navzoča večina županov celjskega okraja. Želimo zborovanju v vsakem oziru najlepših uspehov!

„Slov. Narod“ in volitve v okrajni zastop v Celju. „Slov. Narod“ je prinesel v torkovi številki obširen uvodnik o volitvah v celjski okr. zastop. Dopisnik je pa pisal članek, ki ga v ostalem odobravamo, v enem delu gotovo na podlagi napačne informacije. Zato tudi izvaja krive posledice o nedelavnosti Slovencev glede teh volitev. Članek govori o glasu veleposestnika Fazarinca, ki je bil baje vsled nemarnosti na strani slovenskega vodstva izpuščen iz imenika. To pa ni resnično. Fazarinc je bil prvotno v imeniku. Nemci so pa vložili zoper tega volilca reklamacijo, kateri je vladni komisar dr. Lubec ugodil in je bil

Fazarinc izbrisan. Gosp. dr. Hrašovec je dokazal glavarstvu, da je storilo pomoto, kajti nemška trditve, da je Fazarinc nekaj zemlje odprodal, se je izkazala kot neresnična. Vlada je sama priznala krivico, ki jo je Slovincem storila. Pritožba zoper ugoditev reklamacije je pa nepripustna. Dr. Hrašovec je pa zahteval, da se ta uradna pomota tudi uradno popravi. Toda vlada je to odklonila in je na ta način omogočila nemško zmago. In pri vsem tem se drzne še kdo govoriti o nemški večini! Kakor smo že v uvodniku dokazali, imamo Slovenci v resnici znatno večino, in je določitev nemške večine očitno nasilje, katerega Slovenci ne bomo mirno pretrpeli. Očitati pa Slovincem nedelavnost, se izkaže z ozirom na dejstvo, da so se slovenski glasovi za dobro tretjino pomnožili, vsekako kot neopravičeno.

Narodnost kmečke zveze in nov „narodni“ časopis. Nov časopis, ki ga hočejo duhovniki ustanoviti zoper Domovino in Narodni list, ne bode nič novega. Dr. Benkovič hoče svojo „Posavsko strizo“ prenesti iz Krškega na Štajersko in izdajati list trikrat na teden kot „Stražo“. Torej samo nekoliko izpremenjen naslov, v ostalem pa stara revščina! Kako je naroden dr. Benkovič in kako bode njegova „Straža“ narodna, se da sklepati iz dejstva, da se je zdaj dr. Benkovič pred sodnijo z zapriseženimi pričami dokazalo, da si je kupil glasove nemških Hrastničanov z obljubo, da ne bode delal ovir — nemški šoli v Hrastniku.

Dr. Benkovič — in pogajanja s hrastniškimi Nemci. Mi smo že za časa volitev pisali in trdili, da se je dr. Benkovič pogajal z Nemci v Hrastniku za njihove glasove. Dr. Benkovič in klerikalni časopisi so takrat to odločno tajili in nas imenovali calo lažnike in ne vemo kaj vse, ker smo pribili resnico. Dr. Benkovič je tudi na shodu v Št. Jurju ob j. žel. dr. Serneca imenoval „nesramnega lažnivca“, ker mu je ta na zborovanju očital, da se je trikrat gor (v Hrastnik) vozil. Dr. Benkovič je bil tako drzen, da žalitve ni hotel preklicati in je sledil nato znani dogodek s pasjim bičem. Dr. Benkovič pa je v svoji ošabnosti tiral zadevo pred sodišče in baš to je bilo zanj usodepolno. Glasom sodnega zapisnika akt okrožnega sodišča v Novem mestu Pr. IV 4/7. 8. in 9. je izjavil vodja hrastniških Nemcev tovarnar Wiltschnigg pod prisego pred sodnijo v Laškem sledeče:

„Ko se je pokazalo pri zadnji volitvi za državni zbor, da pride med Rošem in dr. Benkovičem do ožje volitve, sklenili smo mi Nemci v Hrastniku, da oddamo naše glasove pri ožji volitvi dr. Benkoviču, ako nam ta obljubi, da ne bo protiven našim prizadetjem, da dobimo v Hrastniku nemško šolo, ako že ne more ta prizadetja naravnost podpirati.“

To smo naznanili dr. Benkoviču pismeno.

Ko je potem dr. Benkovič na Zidanem mostu imel shod volilcev, nas je o tem obvestil in jaz in Avgust Rückl sva se peljala na Zidani most, kjer sva govorila z dr. Benkovičem v navedenem smislu. Dr. Benkovič je omenil, da ne more nič storiti proti nemški šoli, ker je dano postavno število otrok, da pa bo kot zastopnik Slovencev v krajih, kjer so Slovenci v manjšini, isto zahteval. **Nato smo mu obljubili, da glasujemo zanj in ne za Roša.**

Wiltschnigg, m. p.

Ravnotako je izpovedal Rückl, industrialec v Hrastniku.

Tako torej stoji pred nami veliki radikalec dr. Benkovič, tako se kaže v vsi pusti nagoti njegov narodni značaj. Očitati smo mu ob volitvah pogajanja z Nemci, očitali smo mu, da je iskal pogajanja s socialnimi demokrati: takrat je tajil in nas imenoval lažnike, danes je sodnijsko dokazano, da je resnica, kar smo pisali. Toda dr. Benkovič bo igral še vedno komendijantsko ulogo velikega mučenika in zapeljani kmetje, nevredni potomci onih ponosnih kmetov iz časa kmečkih puntov, še bodo vedno verjeli v njegov „čisti“ značaj! Fej!

Kandidat Mlakar in — prelivanje krvi. V nedeljo je imel klerikalni kandidat Mlakar iz Hošnice pri Slovenski Bistrici, ki hoče kandidirati v celjskem volilnem okraju namesto dr. Dečka, shod v Grižah; prišel je tja kakor človek, ki se boji belega dneva in javnosti. Na shodu je bil tudi g. Šusterič iz Žalca. Brez pravega povoda so ga

napadli klerikalni fantalini iz Vrbja in 18letni nadebudni zvezar Marko Pesko, ki je obiskoval tudi krščansko-socialni kurz v Mariboru, je z nožem težko ranil g. Šusteriča na roki. Da mu niso prijatelji takoj preskrbeli zdravniške pomoči, bi bil izkrvavel. — Ta žalostni slučaj kaže jasno, kam bo privedlo v par letih brezprimerno hujskanje klerikalcev proti vsemu, kar ni njihovega mišljenja. — Ta slučaj pa bodi tudi gg. Korošcu, Verstovšku in drugim konečno svarilni glas, naj prenehajo s svojim ostudnim bojem. Boj je mogoč, — a boj more biti tudi plemenit, boj za ideje mora biti plemenit. To zahtevamo od naše javnosti!

Poslanec Ježovnik je stavil v seji dne 11. t. m. na vojnega ministra vprašanje (interpelacijo) v zadevi infanterista Arčana v Celju, ki se je, kakor smo sporočili, ustrelil. Od zanesljive verodostojne strani se je namreč izvedelo, da je Arčanovega samomora krivo šikaniranje od strani nekega narednika.

„Po ministerstvih so imeli posla“ klerikalni poslanci, kakor poročata „Slov. Gosp.“ in „Pos. straža“, takrat, ko se je šlo v državni zbornici za znižanje davka na sladkor, za veliko ljudsko potrebo in korist. Verjamemo! Gospodje se niso hteli zameriti vladi, kateri je bil predlog za znižanje davka jako neljub, ker bi sicer pri prihodnjih volitvah ne dobili od vlade zopet par tisočakov za agitacijo. Zato so se morali obešati gg. ministrom za frake, zato ni bilo nobenega štajerskega klerikalnega poslanca v zbornici takrat, ko se je šlo za ljudsko korist. „Posli v ministerstvih!“ Morda je pa „orjak“ Roškar baš takrat dosegel zvišanje državne napitnine za ljutomerski in gornjeradgonski okraj? Blagor mu!

Savinsko učiteljsko društvo pozivlja učitelja gospoda Sadnika, ki je volil z Nemci v celjski okrajni zastop, da takoj izstopi iz društva.

Vransko, dne 18. grudnia 1907.

Rud. Vrabl,
t. č. predsednik.

Pri občinskih volitvah v Vuzenici dne 12. t. m., ki so se vršile ponovno, ker so proti prvotnim Nemci vložili pritožbo, so Slovenci zmagali sijajno na celi črti. Nemci so se hoteli posluževati tudi goljufije, voliti so hoteli za mrtve, voliti so hoteli dati tudi enemu, ki je bil pred kratkim kaznovan in ni mogel voliti, a v kljub vsemu so grdo pogoreli. Čast zavednim vuzeniškim Slovincem!

Šolske sestre na Muti. Na slovenski ljudski šoli na Muti, vzdrževani od Ciril-Metodove družbe, poučujejo šolske sestre iz Maribora. Poroča se, da se hočejo odpovedati nadaljnjemu oskrbovanju pouka. Za vzroke sicer ne vemo, vendar odkrito povemo, da odobravamo ta njihov korak in to z narodnega stališča, ker smo prepričani, da bo Ciril-Metodova družba nastavila na šoli učiteljske moči, ki bodo tudi v narodnem pogledu med ljudstvom delovali. In tega si ob meji želimo!

Ponemčenje slovenskih šol. V Zidanem mostu je par nahujskanih in nepoučenih železničarjev, ki sicer pravijo, da so soc. demokratje, podpisalo neko prošnjo za ponemčenje tamošnje šole. Uvedla se je odločna protiakcija. — V Peklu pri Poljčanah hočejo nekateri hujšaki, da bi ustanovili nemško šolo. — Tako brezvestni agentje izzivajo slovensko ljudstvo na odločen odpor proti vsemu, kar je nemškega na slovenskem Štajerskem.

Občina Župetinci — vredna naslednica občine Kokarje. Na nešteti slučajih smo že pokazali slovenski javnosti, kako odločno se bori občina Kokarje v gornjegrajskem okraju za pravice slovenskega jezika in kake uspehe je že dosegla. Naša birokracija je seveda nepopoljšljiva in mariborsko okrajno glavarstvo misli, da odloki in ukazi ministerstva, ki veljajo za celjsko glavarstvo, zanje ne veljajo. Občina Župetinci v Slov. gor. je na podlagi ministerskih razsodb vrnila nemški dopis okr. glavarstva ter zahtevala slovenskega. Glavarstvo pa je z žuganjem globe hotelo prisiliti vrlega župana Potočnika, da reši nemški dopis. Vrli župan pa se ne čuti več hlapca okr. glavarstva, kakor še žalibog mnogi župani po Slovenskem, in se je pritožil na namestništvo v Gradec, ki pa je pritožbo zavrnilo; g. Potočnik se je pritožil sedaj na ministerstvo notranjih zadev in prepričani smo, da zmaga. Čast vrlému županu! — Naj bi našel med župani obilo posnemalcev!

Najstarejši župan na Slovenskem in sploh na celem Avstrijskem je g. Josip Lipuš v Višnjavi pri Celju. 3 leta je bil občinski odbornik in potem do danes 38 let župan, torej že 41 let

v službi občine, v službi ljudskih koristi. Vrlemu možu — somišljeniku naše čestitke!

Nesreča v rudniku. V Pečovniku pri Celju je danes 19. t. m. ubilo nekega delavca.

Nesreča. V hiši slovenske posojilnice je v torek 17. t. m. na stopnicah, ko je odhajal iz pisarne g. dr. Hrašovca, padel in se smrtno pobil posestnik Franc Dobrajc od Sv. Rozalije pri Sv. Jurju ob j. ž. Leži v celjski bolnišnici. Do danes se še ni zavedel.

V Laškem trgu je umrla dne 13. t. m. žena tamošnjega župana, gospa Amalija Weber, roj. Horjak.

Nemški otroški vrtec je otvoril v Ljutomeru šulferajn.

Graščino Blagovno, lastnino umrlega drž. poslanca viteza Berkša, kupili so trapisti za 174.000 K.

Cesar je potrdil postavni načrt o spremembi občinskega volilnega reda za Štajersko, kakor je bil sklenjen od deželnega zbora.

Zadeva Kristan-Tratnik. G. Kristan, filozof na Dunaju, je izročil pismo na g. kaplana Tratnika, ki smo ga priobčili v št. 50. „Nar. Lista“, g. Turinu v št. Jurju ob j. ž. v objavo. Ta je najprej hotel stvar zasebno poravnati in je pisal g. Tratniku, naj zadevo poravna. Ko v 3 tednih ni dobil nobenega odgovora, je izročil pismo nam. Ni pa bil od predsednika Sokolovega odbora ovesečen, da je med tem prišlo na „Sokol“ pismo od fil. Kristana, kjer ta poroča, da je zadeva že poravnana. Tako je — ne po krivdi g. Turina in ne da bi bil kdor karkoli falzificiral, kakor sumniči v zadnjem „Slov. Gosp.“ g. Tratnik, prišlo pismo na njega v javnost — post festum.

Vzornonaroden mož je vsekakor predsednik pododbora kmečke zveze za slovenjegraški okraj, Schöndorfer, starotrški slavní župan. Ko se je pred dobrim mesecem vršila v Slov. Gradcu Ciril Metodova slavnost, so Nemci priredili protislavnost in vrlonarodni gosp. Schöndorfer je šel na nemško slavnost. Dne 14. t. m. so imeli Nemci zopet slavnost v Slov. Gradcu in velenarodni g. zvezar in župan je bil zopet na tej slavnosti do 4. ure zjutraj. Govedič — Schöndorfer itd. — krasni narodnjaki!

Mislinja. (Nesreče.) 14. t. m. je Janeza Sušela, posestnika v Mali Mislinji, pol leta stajemu otroku dala pestunja orehovo jedrce v usta; otrok se je takoj zadušil. Nesrečna mati se bode morala zagovarjati pri sodnji. Starši, pazite bolj na otroke! 15. t. m. zvečer je šel posestnik Fr. Vivod p. d. Kokol po noči pijan domu; 5 minut od doma, ko vodi pot čez potok, je padel z brvi v potok; drugo jutro ga je mrtvega našel z rano na glavi njegov sin, ki je šel k zornicam. Obdukcija bode pokazala, kaj je povzročilo smrt, rana na glavi ali mrzla noč; na vsak način pa je vsega kriv alkohol.

Občinske volitve v Višnjivasi pri Vojniku so se izvršile v tisti smeri, kakor je vladala doslej — narodna in napredna. Pohvaliti moramo prav posebno jednoten in vrl nastop posestnikov iz Trnovelj, ki so se v tako častnem številu udeležili volitve in pripomogli s svojimi glasovi v III. nazredu do odločitve, kakor smo si je želeli. — Čast Vam, možje!

Iz Kozjega se nam piše: Nedeljsko zborovanje Ciril-Methodove podružnice za Kozje in kozjanski okraj bilo je povoljno obiskano. G. Lah, kaplan v št. Petru pod Sv. gorami, bi moral poročati kot bivši blagajnik podružnice o stanju blagajne za tekoče leto, a še toliko čisto navadnega takta — da ne govorimo o narodnem čutni — ni imel, da bi bil vsaj pismeno zadostil svoji dolžnosti! — Gospodje, ne bodite smešno-otročji!

Kakšna doslednost je to? Na prvo adventno nedeljo je župnik g. Vaupotič v Podsredi v svoji propovedi naročal svojim vernikom, naj citajo zadnjega „Slov. Gosp.“, t. j. isto številko, kjer ta hujskač pozivlje „verno kat. ljudstvo“, naj začne s „predrznosti“ (učitelji) „pometati“, ker mečejo katehete iz šole. — Skoro v isti sapi, samo dva dni pozneje, pa se je dal g. župnik kot katehet opravičiti, da ne pride v šolo, ker gre na „rešitvo“ na Poklek, kjer je obhajal godovanje njegov zvesti cerkveni ključar „oče“ Franc Cerjak.

Dijaški kuhinji v Mariboru je daroval „premilostljivi knezoškof dr. M. Napotnik“ 15 K. In za ta „milostni dar“ človeka, ki ima na 100 kron dnevnih dohodkov, se mu še posebej zahvaljujejo!

Kot živinozdravnik pride v Slovenji gradec g. Jakob Pirnat iz Gradca. G. Blaha je odtam premeščen v Bruck.

Pri Sv. Urbanu nad Ptujem je umrla nadučiteljeva soproga ga. Marija Kocmut.

„Nemški dom“ hočejo zidati Nemci v Slov. Bistrici. Naj si vzamejo zgled na celjski nemški hiši. Potem jim gotovo ne bo treba „fehtati“ v rajhu!

V Dolgošah pri Mariboru sta pred kratkim umrla zakonska Čirič en dan in sicer mož ob pol 12. uri, žena ob pol 1. uri. Vsekakor čudno naključje!

Na Vranskem je bil dne 1. t. m. jako dobro obiskan roditeljski sestanek, katerega so s svojo navzočnostjo počastili gg. župan, predsednik kraj. šol. sveta, mnogo uglednih tržkih gospa in gospodov in čez sto kmetjskih staršev. Govor „o stiku šole z domom“ je zadovoljil, skioptične slike, predstavljajoče gorenjsko stran, so bile jako zanimive. Splošno se je reklo: Lep popoldan je bil.

Vlom. V noči od 12. na 13. t. m. so vlomili še neznani tatovi v hišo Slane v Bolehnecih (Sv. Jurij ob Šč.) ter odnesli mnogo perila, obleke, posteljnine itd. v vrednosti 800 K.

Lucijin sejem pri Sv. Duhu na Stari gori je bil jako dobro obiskan, vkljub temu, da je prejšnjo noč močno dežilo. Pri stavljenju barak je prišlo med uslužbenci dveh trgovcev do neljubih prizorov. Kakor običajno, ni manjkalo tudi dolgoprstnikov. Navzoča, jako skrbna žandarmerija je prišla neko mater in njenega še ne 14 let starega sina, ki se jima je zahotelo po tujem blagu. Mati je svojega otroka navajala k temu grdemu činu, kakor se je izrazil fant.

Prememba posesti. Posestnik Mihalič v Berkovcih je prodal svoje zemljišče s hišo vred za okoli 60.000 K Ogrom. Dalj časa že se opaža živahno preseljevanje ljudi z Madžarskega na štajersko mejo. Vzrok temu so neznosne razmere na Ogrskem.

V Podčetrtku je umrl dne 11. t. m. vpokojeni nadučitelj gosp. Franc Slemenšek v 53. letu starosti. Bil je vrl narodnjak.

Občina Zavrč pri Ptuju je v svoji seji dne 1. t. m. imenovala g. poslanca dr. M. Ploja in g. Josipa Troha, dosedajnega tamošnjega učitelja, za častna člana.

Novice iz drugih slovenskih krajev.

Nova postajališča na državni železnici. V nedeljo 15. t. m. so otvorili na Koroškem med postajama Vetrinj in Žihpolje novo postajališče Kotmaraves, med postajama Svetnavas in Bistrica v Rožu pa postajališče št. Janž v Rožu.

Nova slovenska posojilnica na Koroškem. V Borovljah se je ustanovila slovenska posojilnica in hranilnica, registrovana zadruga z neomejeno zavezo, katera začne poslovati s 1. jan. 1908. S tem se je opomoglo nujni potrebi slovenskega ljudstva v Borovljah in novi posojilnici želimo najboljših uspehov.

Umrla je v Gorici dne 7. t. m. gospa Uršula Krajnik, rojena Volarič, soproga nadučitelja Iv. Krajnika na Blanci pri Sevnici. Pokopali so jo na Kamnem, rojstnem kraju dne 10. t. m. — Nedaleč (pol ure oddaljen) počiva pesnik pesni „Nazaj v planinski raj“, katero pesem je rajna svoje dni tako rada prepevala. Blag ji spomin.

Shod vseh slovanskih časnikarjev se vrši 1. 1908. v Ljubljani povodom Trubarjeve slavnosti.

Pri občinskih volitvah v Kranjski gori na Gorenjskem dne 12. t. m. so v I. razredu prodrli naprednjaki, v III. socijalni demokrati, v II. klerikanci.

V Trstu je bil dne 15. t. m. zavrtno umorjen kočijaž Lovrenc Vidav. To je že tretji slučaj.

Za slovensko umetnost. Naučno ministerstvo je vsled posredovanja poslanca Hribarja in Rybafa dovolilo za stroške priredbe slovenske umetniške razstave v Trstu 500 K.

Zadnja poročila.

Legen pri Slovenjemgradu. Zadnje občinske volitve so bile v toliko razveljavljene, da se vrše dne 31. dec. t. l. volitve v II. in I. razredu; III. razred je potrjen.

Tajna volilna pravica v občinah. Na drugem mestu poročamo, da je cesar potrdil spremembo občinskega volilnega reda za Štajersko. Važno je, da bo odslej volitev tajna. Tako bo

prišla odslej bolj prava ljudska volja do veljave. Opozarjamo na to prizadete kroge. Obširnejšo razpravo o spremembah prinesemo.

V včerajšnji seji državnega zbora je bil sprejet proračunski provizorij in v prvem branju proračun sam. Izvolila se je tudi delegacija. Za Štajersko so izvoljeni Hagenhofer, Hoffman-Wellenhof in Schoiswohl (nam.), za Kranjsko Šusteršič in Krek (nam.), za Istro dr. Laginja in dr. Mandič (nam.).

Pred mariborsko poroto je stal v torek Blaž Bratuša, bivši župan v Turškem vrhu (ptujski okraj), ker je poneveril 3000 K občinskega denarja. Porotniki so zanikali vprašanje krivde, menda ker je Bratuša že itak dovolj kaznovan s tem, da mu je bilo prodano v pokritje vsote posestva. Bratuša je oproščen.

Poslanec Ježovnik za naše vojake. Kakor sporočamo spredaj, je podal posl. Ježovnik v zadevi samomora pešca Arčana iz Ljubecne, ki je služil pri 87. pešpolku v Celju interpelacijo v državnem zboru. Nekateri listi so pisali, da so bile vzrok samomoru slabe rodbinske razmere. Res pa je, da je vzrok žalostnemu dogodku narednik Janžek. Pokojni Arčan je moral opetovano prihajati predenj v takozvani „maršadjustirungi“, moral v njej celo delati „nieder“, — in še druge sekature je moral prenašati. Na večer pred samomorom se je Arčan izrazil: „Komaj teden dni je pri nas, kaj šele bo skozi tri leta!“ Čudno je vsekakor, da častništvo (pri dotični kompaniji so 4 častniki!!) ne utegne nadzorovati „delovanja“ raznih podčastnikov. Čujemo tudi o surovem postopanju vojaškega zdravnika Očka. Ko je Arčan mrtev ležal na odru, ga je dal po vojaških strežnikih krvi osnažiti. Pri tem ga je prijel za ušesa, ga privzdignil in mu zamišljeno zaklical: Janez, tako fajn še nisi bil nikoli, kakor danes! — Da niso rodbinske razmere mogle biti vzrok samomora, kaže dejstvo, da je bil Arčan ljubljeneec svojih staršev. — Vojaške oblasti bodo hotele pač stvar zakriti, a mi smo hvaležni g. Ježovniku, da je vsaj nekoliko posvetil v gnile razmere pri 87. pešpolku. Ne trpimo, da bi se smatralo vojaka za živino!

Društvene vesti.

Trgovski plesni venček dne 2. svečana 1908 v „Narodnem domu“ v Celju. Slovensko trgovstvo ima z vsem narodnim občinstvom toliko stika, kakor malokateri drug stan. Slovensko trgovsko društvo v Celju je s prirejanjem svojih plesov dosedaj dokazalo, da mu je na tem, da so njegove prireditve fine in neprisiljene. Želo je tudi nepričakovanih uspehov s tem, da je cenjeno slovensko občinstvo ne le iz Celja in bližnje okolice, temveč tudi iz daljših krajev z veseljem prihitelo v naše mestece in se tu presrečno zabavalo. Nadejajoč se, da nam cenjeno slovensko občinstvo od blizu in daleč tudi v bodoče te nam na tak lep način dokazane naklonjenosti ne odtegne, odločilo se je „slov. trg. društvo“ tudi v letu 1908 prirediti ples, ki naj bi nudil vsakemu cenj. obiskovalcu obilo neprisiljene zabave in razvedrila. S predpripravami se te dni začne. — Vsa cenj. narodna društva na Spodnještajerskem pa že danes prosimo, da vpoštevajo dan naše prireditve, da se omogoči čim večji obisk od blizu in daleč.

Slovensko čebelarstvo društvo za spodnji Štajer zboruje dne 28. grudnia t. l. ob pol 11. uri predpoldne v mali dvorani Narodnega doma po sledečem sporedu: 1. Pozdrav. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Volitve novega odbora. 5. Služajnosti. — K mnogobrojni udeležbi vljudno vabi odbor.

Gregorčičeva slavnost priredi središko bralno društvo „Edinost“ dne 26. dec. t. j. na dan sv. Štefana v šolskih prostorih v Središču. Začetek ob 6. uri zvečer. — Vstopnina: stojišča 20 h, sedeži 60 h. Za društvenike so stojišča prosta, sedeži pa po 30 h. Ker je polovica čistega dohodka namenjena „Osrednjemu odboru za Gregorčičev spomenik v Gorici“, se tudi preplačita hvaležno sprejemajo.

„Slovanska čitalnica“ v Mariboru ima svoj redni občni zbor v soboto dne 21. grudnia 1907 v društvenih prostorih v mariborskem Narodnem domu ob 8 h zvečer.

Ruše. Poučno predavanje se vrši na Štefanovo ob 4. uri popoldne v gostilni g. Antona Novaka v Rušah. Predaval bo c. kr. gozdni nadkomisar gosp. Csuber pl. Okrog o domačem gozdarstvu. Posestniki zelenega Pohorja, vdeležite se v obilnem številu tega shoda! Občina Smolnik.

Bralno društvo v Rušah. Na Štefanovo t. j. 26. grudnia 1907 v dvorani gospoda Antona Novaka gledališka predstava: V Ljubljano je dajmo, veseloliga v treh dejanjih. Začetek točno ob 6. uri. Vstopnina: 60 vinarjev.

Javna zahvala. Slavna občina Okolica Celje in celjska posojilnica podarile ste čebelarski podružnici za Celje in okolico, uvaževaje potrebo te podružnice, blagohotno prva 50 druga 20 kron podpore za nabavo različnega čebelarskega orodja. Za ta velikodušni dar izrekam njima tem potom v imenu podružnice iskreno zahvalo.

Josip Kosl, predsednik.

Zahvala.

Iz Luč: Slavno ravnateljstvo posojilnice na Ljubnem že več let redno pošilja za tukajšnje vboge šolarje znesek 20 K. Tudi letos je poslalo imenovano svoto za ta namen, ne da bi se od strani krajnega šol. sveta ali šol. vodstva za to prosilo. V imenu vbogih šolarjev se toraj kraj. šolski svet in šolsko vodstvo najpriprčneje zahvaljujeta.

Franz Dečman
načelnik.

Franz Zemljič
vodja.

LISTEK.

Jarema.

Priredba iz zaporoškega življenja.
Prevel iz maloruščine Podravske.

(Konec.)

Ko se prikaže koševi, je vseh 38 kurenov stopilo naprej ter se ustavilo v polkrogu in za njimi so stali stari, od vseh Kozakov spoštovani Kozaki, ki so poprej opravljali vojaške bojne službe.

Koševi mahne z roko, množica umolkne ter pozorno obrne svoje oči na koševga. Koševi sname kučmo, se prikloni vsem vojakom, atamanom in starešinam.

„Gospodje molojci!“ prične govoriti z gromečim glasom. „Nisem vas dal sklicati, da vam sporočim o napadu Tatarjev na krščansko zemljo ne, gospodje; dal sem vas sklicati, da vam javim še slabše poročilo. Gine slavna zaporoška vojska, najboljši njeni vitezi pljuvajo na njene dedovske in pradedovske običaje ter nimajo nič več v sebi vojaških določeb in ne spoštujejo starešin. Nekdanji Kozaki so si šteli v čast, ako so mogli rešiti žensko iz tatarske sužnosti, sedanj pa jih sami kradejo. Dražja od viteške slave in časti jim je ženska ljubezen. Toda kar je še hujše: odkar stoji svet, se še ni zgodilo, da bi se bil postavil brat zoper brata in da bi prelivala kozaško kri kozaška roka. Gine, gospodje, Sičeva slava!“

Starešine so stali molče ter mračno pobesili oči. Med njimi nastane ropot.

„Ne govorite resnice, oče! Tovarištvo ne tepta vojaških običajev“, se oglase glasovi; „ne gine vojskina slava in ni v njih mož, ki bi prelivali bratovsko kri!“

„Ni takšnih?“ se zavzame koševi. „Pa nam naj pove resnico stari Burlaj!“

Oči vseh se obrnejo na Burlaja. Vsi znovič umolknejo. Burlaj stopi nekoliko korakov naprej, sname kučmo, se prikloni koševemu, starešinam in vsej vojski.

„Hrabri in slavni vitezi!“ prične govoriti. „Svoje dni sem tudi jaz bil Sičevac in dokaj je še vojakov, ki se spominjajo, da nam je tudi Burlaj pošteno služil s sabljo. Sedaj živi Burlaj samo vojaškemu zemljišču, toda spominja se in ve, kaj pomenijo vojaški običaji in viteška slava. Stari Burlaj pa ima hčerko, ki je njegovo edino veselje, naj si je tudi ona, edinica, še otrok. Domišljeval sem si, da dočakam mirno starost; nisem se bal, da mi jo nečimni Tatar odpelje v Krim. Pod varstvom vojske se nisem bal ničesar. Toda ko nečeno je prišlo od tega, da sem se moral bati pravoslavnega kristjana, — zaporoškega Kozaka. Ljubil sem Jaremo kot lastnega sina; rešil je mojo dušo Tatarjev; Bog mu povrni, še enkrat se mu poklonim v to svrhu.“

Pri teh besedah se Burlaj obrne k Jaremi in se mu prikloni do tal.

„Vendar Jarema me je prekanil“, nadaljuje Burlaj; „ne zменеč se za moje gostoljubje, je osramotil mene starca in mojo hčerko pred vsem svetom.“ In dve debeli solzi mu pritečeta pri spominu na to iz oči. „Sedaj stari, osramočeni Burlaj stoji pred vami, slavni vitezi, ter pričakuje od vas sodbe in obravnave.“

Burlaj utihne. Med Kozaki je kakor veter rahlo zašumelo, in ta šum se je spreminjal čimdalje bolj v hrumenje razburkanega morja.

„S palicami ga pretepite, s palicami, da ne bo delal sramote zaporoški vojski!“ zadone na desni strani glasni klici.

„K stolpu ga privežite ter ga obkladajte s palicami, da ne bo drvil za ženskimi ter bo imel zanaprej v spominu kozaške običaje.“

„K zlodju palice! Kozaku ni treba propasti radi bab!“ prizadevajo si preklicati drugi Kozaki kanovskega kurena, h kateremu je pripadal Jarema.

Krič je postajal čimdalje glasnejši; ponekje se je bil že pričel pretep. In sam Bog vedi, kako bi se bilo vse končalo, ko bi koševi ne bil mahnil z roko bobnarju, naj mahoma vdari po bobnu.

Krič pojema in kmalu utihne popolnoma.

„Stojte, gospodje!“ zakliče koševi. „To še ni vse, kar vam je povedal Burlaj; poslušajte še starega Husjaka!“

Oči vseh se obrnejo na Husjaka. Husjak stopi pred množico, se vsem nizko prikloni ter prične:

„Gospodje tovariši! Vsi vojaki poznajo starega Husjaka. Dokaj zaslug sem si pridobil med vojaki ob času turških pohodov ter v bitkah z Lah (Poljaki), in vojaki niso zabili mojih zaslug, marveč so me izvolili takrat za kurenovega atamana. Pa sem si domišljeval, da hočejo vojaki vedno ceniti moje zasluge in spoštovati moje rane. Tako bedast sem bil jaz, stari Kozak. Namenjen sem bil položiti kjersibodi svojo glavo na bojnem polju pod tatarsko sabljo ali pod janičarski jatagan, toda le malo je manjkalo, da nisem obležal pod sabljo svojega brata Zaporozca. Jarema ni spoštoval sivih las starega Kozaka; inalik psu je planil name ter me naklestil s sabljo zato, ker sem ga hotel privesti pred sodišče radi njegovega razbrzdanega življenja. In ako bi ne bilo Burlaja, pa bi nemara že ležal nekje slično od vseh zavrženemu psu. Ne preestaja mi starcu mnogo življenja; bojim se za tovarštvo, če se neha držati običajev, če neha spoštovati starešine, bojim se, da se ne bo dolgo vzdržala in stala naša Sič! Naj umre Husjak, vendar naj stoji krepko vsemu svetu na slavo zaporoško viteštvo. A jaz nočem umreti dotlej, dokler ne vidim, da je tovarštvo še toliko krepko, da ne dopušča sramotiti svojih običajev ter lopovom sramotiti njegovo slavo.“

Tolpa se zaguga in trušč pretrga Husjakove besede.

„Jarema, ali Husjak govori resnico?“

Jarema stoji s pobešenimi očmi, ne odvrne ničesar, marveč samo pokima z glavo.

„Evo! Husjak govori resnico!“ se oglase glasovi od vseh strani. „Čujte, resnica je, da je osramočeno zaporoško tovarštvo. Ne potrebujemo takšnih Kozakov; na vislice ž njim, naj ne straši več božjega sveta!“

„Na vislice? Ne, še premalo je to za tega prokletega pasjega sina; na kol ž njim!“

„Na vislice! Na kol!“ zadoni krič od vseh strani. Kozaki kanovskega kurena jamejo znovič ugovarjati, toda morajo takoj umolkneti, ker jih je prekricala tolpa.

Nakrat stopi iz tolpe Ničiporenko ter se napoti k Jaremi. Bridko mu de, da mora gledati sramoto Jareme, katerega je bil vzgojil in ljubil z vso svojo dušo.

Ko zagleda Ničiporenka, tolpa umolkne in s pridržano sapo čaka, kaj poreče od vseh spoštovani ataman, ki so ga smatrali za Jaremovega očeta.

Ničiporenko gre s pobešenimi obrvimi ter s krepkim korakom k Jaremi, položi mu roko na pleča ter reče s tresočim glasom:

„Onečastil si se, Jarema, onečastil pa si tudi mene, starca. Sleherni Kozak mi lahko sedaj pljune v obraz. Nisi prizanesel tovarišu s Siče, nisi ravnal kot vitez. Čul si obsodbo vojske. Torej pojdi sedaj in umri, kakor se vrlemu Kozaku spodobi!“

Jarema se ganjen in skesan zgrudi Ničiporenku k nogam.

„Oprosti, oče, oprosti! Za teboj me boli duša!“ spregovori s tresočim se glasom. „Smrti se ne bojim; samo da me ne ohranite v slabem spominu!“

Ničiporeko dvigne Jaremo, ga objame in poljubi.

„Nu, Bog bodi s teboj!“ odvrne starec ter se obrne strani. In Zaporozci so videli, kako so tekle solze po nagubanemu licu starega Kozaka ter obvisle na njegovih osivelih brkah. Ničiporenko mahne z roko ter krene k starešinam.

Tolpa je molčala, ker ni imela ničesar več povedati.

„Torej gospodje, na vislice ž njim!“ se oglasi koševi.

Tolpa je molčala.

„Jutri rano z Bogom, da vidi ves svet, kako kaznuje vojska lopove in zločince.“

Kozaki se začnejo razhajati in kmalu zopet oživi delo na obrežju; začnejo se udarci sekir in tresk padajočih dreves.

Jarema se zamisli znovič, sedeč v temni ječi, toda misli njegove niso bile vesele.

IV.

Ko so odpravili Jaremo na Sič, se je jel Burlaj ukvarjati izključno z ranjenim Husjakom. Ni se več zmenil za Katrico, uprav kakor da je ne bi bilo v hiši. Molčala je tudi Katrica, ker se je čutila krivo ter pri slehernem srečanju z očetom pobešala oči. Vsled žalosti je obledela in shujšala in nikjer si ni mogla najti miru.

„Moj Bog! mar naj Jarema zares pogine? A čemu, čemu? Ker me ljubi? Ne, to ni mogoče! Hočem ga rešiti, ker sem vzrok njegove nesreče; zanj je vse propadlo, tudi kozaška čast in slava. Samo jaz edina sem mu še ostala; jaz ga ljubim, jaz ga moram rešiti, izpuliti iz naročja smrti ter dati mu za muke srečo.“

Tako je mislila ter blodila brez smotra po sadonosniku in okrog hiše in v razvneti glavi kovala vsakovrstne nemogoče naklepe, kako bi mogla rešiti Jaremo; toda ura je potekala za uro, ona pa ni mogla iztihnati ničesar pametnega.

Zamišljena in molčeča je sedela tudi Marica. Tudi ona je ljubila Jaremo. Ni hotela niti verjeti, da bi Jarema moral poginiti in propasti za njo za vedno. Tudi ona je premišljala, kako bi ga mogla rešiti.

Med tem je Husjak ozdravil; rane so se mu malone zacelile in vsak hip bi se imel napotiti z Burlajem na Sič.

Treba je bilo hiteti. Marica je nakrat postala veselejša; šinila ji je srečna misel v glavo. Zagledavši Katrico pri hiši, je stekla k njej ter jo krepko objela.

„Kaj nameravaš storiti, Katrica?“ jo vpraša z mehkim glasom. „Ali naj Jarema res umre kakor lopov? Ali ga res pustiš umreti? Ti ga ljubiš kakor nekdaj. Ali ni res?“

„Oh, Marica, pripravljena sem storiti zanj vse, samo da ga rešim. Le povej mi, kaj mi je storiti; iztihnaj nekaj, Marica!“

„Nič ni lažje, draga Katrica; poprosi očeta, naj te pusti na pristavo k Tavkaču; reci mu, da hočeš obiskati njegovo hčerko Marto.“

„No in kaj dalje?“

„Znano ti je, da od Tavkačevega hutorja ni več daleč na Sič; ondi kmalu poizveš, kako je vojska obsodila Jaremo in ti bo dokaj lažje ga rešiti.“

„Rešiti? A kako? Evo, to je nesreča, da ne vem kako!“

„To je kaj priprosta reč, draga Katrica!“ odvrne Marica. „Znano ti je, da vlada na Zaporozju starodaven običaj, ako deklica reče, da se hoče omožiti z k smrti obsojenim Kozakom in se on hoče oženiti ž njo, ga to reši kazni.“

„Prav imaš, Marica. Oče nam je že večkrat pravil o tem.“

„Evo! Treba je poizvedeti, kedaj popeljejo Jaremo v smrt. Ti stopiš ob pot, kjer ga bodo peljali, ter rečeš, da ga hočeš vzeti za moža.“

„Dobro, draga Marica. Ti si boljša, nego bi mi bila lastna sestra!“ zakliče do solz oveseljena Katrica ter objame Marico okrog vratu.

Burlaja ni bilo treba dolgo prositi, da ju je pustil iti na „hutor“ (pristavo) k Tavkaču, a drugi dan zarano sta se Burlaj in Husjak napotila z obema dekletoma proti Siči.

Katrica je vso pot premišljala, kako bi rešila Jaremo smrti; pred oči si je postavila trenutek, ko bo stala pred Jaremo; kako se mu od sreče in hvaležnosti zalesketajo oči in kako, rešen sicer neizogibne smrti, jo pripelje k poroki. Dospelvi na pristavo Tavkača, je takoj zanjala svojo nakano Marti in vse tri deklice so se jele posvetovati, kako se naj poprimejo posla.

Predvsem je bilo treba poizvedeti, kedaj popeljejo Jaremo v smrt. V to svrhu bi se imela Marica čim poprej podati na poizvedovanje.

Takoj drugi dan sporoči Marica Katrici, da je srečala medpotjo dva Kozaka ter poizvedela od njun, da Jaremo še niso sodili, da ga pa sodijo jutri. Toda imela je pri tem skrivne načrte ter je zakrivala Katrici, da je Jarema že obsojen in da ga drugi dan umore.

Dih upanja navda Katricino srce. Vleže se z Marto vred k počitku v hiši, Marica pa si napravi postelj zunaj na dvorišču.

Drugi dan ob svitu odrine iz Siče dolg spreved, ter se napoti proti visokemu, širokovejastemu hrastu, ki je rastel ob cesti; na njem je visel že marsikateri Kozak v svarilo in ponk svojeglavim Kozakom.

Spreddaj, pred veliko množico Kozakov je korakal sičev duhovnik s križem in evangeljem v roki; na strani so nesli prapore; za duhovnikom je stopal Jarema, miren in vdan v svojo usodo. V poslednjih trenutkih svojega življenja je izročil cerkvi vse svoje premoženje, ki ga je bil pridobil na pohodih ter ga je imel nekje zakopanega pod drevesom; samo to je prosil, da ga umore s „parado“, kakor se za umorjenega zaporoškega Kozaka spodobi.

Bil se je že spoprijaznil z mislijo, da mora umreti in ni se bal smrti, kateri je na pohodih in na bojišču gledal tolikokrat v oči. Gledal je v tla, ker ni hotel videti Kozakov, ki so spremljali vsi otožni svojega ljubljenelega tovariša. Kozaki kanovskega kurena so šli gologlavi kakor za mrličem.

Mirno, s krepkimi koraki, s pobešeno glavo je pristopil, da poljubi križ, ko je duhovnik jel potoma čitati evangelij uprav tako, kakor bi bil Jarema že mrlič.

Do odra, pripravljenega za množice, je bilo le še nekoliko desetih korakov. Že je bilo moči opaziti hrast. Jarema niti ni strepetal, ko je jezdil mimo njega Kozak na njegovem konju, na katerem bi se imel potem oddaljiti, ko mu je zadržal nico vrgel na vrat.

Nakrat pa stopi na pot ženska, vsa v beli opravi, obstane ter pričakuje spreveda.

Jarema zatrepeče.

„Moj Bog, saj menda ni Katrica?“ pomisli. „Da, ona je, ona, kdo bi mogel drugi biti?“ In srce mu jame močno plati v prsih, kri mu šine v glavo in spreleti ga misel, da še more živeti, živeti srečno na strani ljubeče deve.

Sprevod se približa k deklici in obstane. Ona se ne gane. Jarema se ne more premagati; stopi k njej, s tresočo se roko odstrani ž nje ogrinjalo ter ostrmi vsled nepričakovanega začudenja. Pred njim je stala Marica. Hipoma je razumel vse.

„Da, ona je vzrok vse moje nesreče!“ Ta misel mu šine v glavo in takoj sklene se nad njo maščevati. Hladna kri se mu hipoma vrne. „A, kača, ti si vsega kriva! Ti si pripeljala takrat Burlaja! Nu, počakaj nekoliko!“ reče poluglasno kakor sam sebi, stopi nekoliko korakov nazaj ter se obrne h Kozakom, ki so ga vsi radovedno obstopili.

„Gospodje,“ jim reče. „Pri vojski je že zdavna vpeljan običaj, če Kozaka, obsojenega na smrt, sreča deva ter reče, da ga hoče vzeti za moža, je Kozak, ki se hoče ž njo oženiti, prost svoje kazni.“

„Tako je. Resnico govori Jarema!“ zakriči nekoliko glasov.

„Kaj pametno šego so iznašli naši predniki, Bog jim daj na onem svetu boljše življenje. Kaj more biti neki boljšega, nego življenje z ljubljeno zalo devo. Ko pa imaš zadržalnico na vratu, takrat je življenje še zalše in prijetnejše; takrat pa mu podaj takšno odurnico, da je ne moreš niti gledati in bi človek najrajši pljunil, ko jo zagleda.“

„Nu, evo ta-le!“ nadaljuje Jarema. „Le pogledajte, gospodje: Lase ima podobne grivi Jankljeve kobile, oči ima slične očem odurne žabe, lice slično čarovnici v gorovju, duša pa, ta je še najlepša: pravcata golazen!“

Vesel smeh pretrga Jaremove besede. Marica obledi in se trese vsled sramote na vsem životu. Hotela si je zakriti lice in zbežati, toda Jarema ji zagradi pot.

„Kaj, gospodje, bi mar ne bila dobra ta ženska za Jaremo, da bi se temu potem čudil ves krščanski svet? Ne samo vrl človek se obrne stran od take krasotice, marveč zacvili celo pes ter zbeži od nje. Ne, gospodje, ko bi moral takšno vrečo peljati k poroki, je bolje, da se dam obesiti. Hajdimo dalje!“

Tolpa se ni ganila. Smeh, rezgetanje, veseli klici so se čuli v splošnem trušču.

„Beži, beži, kačja hči!“

„Skoči v mlakužo, žabji plod!“

„Hej deva, ne hodi pred oči Jankelju, ker ti poreče, da si odtrgala rep njegovemu konju in si ga dala na glavo.“

„Pogini, odurnica, ne straši ljudi na božjem svetu!“

Marica, povsem zbegana, je tekla na vso moč in še dolgo so ji doneli na uho porogljivi klici Kozakov.

Ko se je bila skrila za drevjem, je med množico pojmal šum, a oglasil se je klik veselja in pohvale za Jaremo.

„Jarema je molojec. Očividno je, da je to pravi Kozak“, so kričali nekateri.

„Hej, gospodje, ali je res mogoče, da bi moral takšen vitez umreti?“ jamejo se oglašati med zbranimi nekateri.

„Ni mogoče! Ni mogoče! Naj živi Jarema! Vojska ga je obsodila, ona ga tudi pomilosti!“

„Živio Jarema!“ zahrumi vsa tisoč glav broječa množica Kozakov.

In nakrat sespremeni ves prizor. Otožen

pogrebni sprevod se spremeni v radostni praznik, S smehom in s klici veselja se vrne tolpa v Sič.

Med tem ko so Kozaki na Siči z divjo razbrzdanostjo slavili Jaremove rešitev od smrti, je sedela Katrica sama na Tovkačevi pristavi ter nestrpljivo pričakovala Maričine vrnitve. Toda že je bilo zašlo solnce, že je pokukala luna izza oblakov, vendar Marice še ni bilo.

In Katrica ni vedela, da nikdar več ne bo videla Marice, katera se je zgubila, Bog vedi kam. . . .

V.

Čez dva dni se je stotina gotovih čajk gugala na obrežju. Lahni, dolgi čolni, z desetimi, petnajstimi pari vesel ter z dvema krmiloma na slehernem koncu so bile kaj mične prikazni.

Danes bi se mornar porogljivo nasmejal, ko bi mu pokazali ono pomorsko moč Zaporožcev; vsekako pa bi se začudil drzni pogumnosti Kozakov, ko bi videl, da so namenjeni v teh slabih, nezanesljivih čolnih preplavati grozno tuleče Črno morje.

V Siči so bile priprave za pohod že končane; Kozaki so čakali nestrpljivo samo povelja atamana. Evo, že so zahrumeli bobni. Vse, kar je bilo živega na Siči, je steklo na mejdan in ondi hrumelo, pričakujoč koševga.

Čez nekoliko trenutkov dospe iz kurena koševi, se prikloni vojakom ter reče:

„Znano je vsem, gospodje vitezi, da Kozaki že dolgo niso razgrajali po Črnem morju, davno že niso plenili po turških mestih in trgih. Med tem časom so Turki ujeli dokaj krščanskih ujetnikov. Bisurmanje so postali predrzni, domišljujejo si, da so krščanski vitezi že poginili. Jočejo pa se sužnji, pričakujoči rešitve od muk in svoje bridke usode. A od koga se hočejo nadejati pomoči, če ne od zaporoške vojske? Kdo drugi se zmeni za nje?“

Čas je, gospoda, da Kozaki nekoliko pohlajo, ter si pridobe viteške slave mlajši tovariši; čas je spomniti turškega sultana na kozaške kodre in kozaške sablje, ker je menda bisurmanski nevernik že pozabil nanje.

„Čas je, že davno je čas!“ zakriče Kozaki enoglasno.

„Nu, tako pa z Bogom in na pot! Samo da je treba, gospodje, izvoliti poprej po bojnem običaju „nakaznega“ atamana.“

Med Kozaki se prične šunder in posvetovanje. Volitev nakaznega atamana je bila nenavadno važna, ker od njega je bil navadno odvisen uspeh pohoda. Treba je bilo izvoliti človeka, ki ni samo hraber, ampak tudi izkušen ter je že sodeloval na takih morskih pohodih.

Čez nekoliko trenutkov so se Kozaki dogovorili in so zaklicali enoglasno:

„Hočemo Ničiporenka; Ničiporenko bodi naš nakazni ataman. Boljšega ne dobimo, nego je ataman kanovskega kurena.“

Ničiporenko stopi naprej, sname kučmo z glave, se prikloni ter reče:

„Star sem že, gospodje, ne morem več služiti v vojski na daljnih pohodih.“

„Ne laži! Po letih si sicer star, a po telesu in razsodnosti še krepak“, zakličejo Zaporožci.

„Imate dokaj boljših od mene; nisem vreden takšne časti.“

„Nobenega ni, ki bi bil boljši od tebe; večkrat si že hulal po morju ter kadil s smodnikovim dimom carigrajsko obzidje. Ne brani se, starac, sprejmi čast, ki ti jo izroča vojska.“

„Sprejmi jo, sprejmi!“ zahrumi tolpa.

„Ako hoče tako vojska, ne morem nasprotovati njeni volji!“ odvrne Ničiporenko. „Pa bodi po vašem! Hvala vam, molojci, za čast in dostojanstvo, nemara še posluži moja stara glava vojski na slavo.“

„Naj ti Bog pomaga zvesto služiti vojski!“ zakriče glasovi in vsa množica vrže kučme kvišku.

„Gospodje vitezi, sedaj me pa morate ubogati!“ spregovori Ničiporenko, ko si dene kučmo na glavo. „Jutri zarano cdidemo v pohod! Pazite, da bo vse v redu. Sedaj pa krenite k svojim kurenom, da se potem s svežimi močmi podate na pot.“

Trenutek še in mejdan postane prazen. Na Siči postane tiho in mirno, toda bila je to le tišina pred ujmo, ki bi imela nastati čez nekoliko dni na valovih ob obrežju Črnega morja.

Drugi dan zarano do solnčnega vzhoda je šest tisoč Zaporožcev sedelo na čajkah, čakajoč atamanovih povelj. Na obrežju je stal koševi in za njim tolpa Kozakov, ki so ostali na Siči.

„Pomagaj vam Bog, da bi trdno stali za

vero in ne sramotili vojskine slave. Bog daj, da se vsi živi vrnete na našo rojstno Sič!“ spregovori koševi Kozakom, ki so sedeli v čajkah.

„Bog daj! Bog daj!“ zakličejo Kozaki raz obrežja.

„Z Bogom ter ostanite zdravi!“ odgovore glasovi iz čajk in vsi čolni splavajo za čolnom nakaznega atamana Ničiporenka.

Dolgo so še doneli klici slovesa, še dolgo so mahali Zaporožci s kučmami. A že so se jele čajke skrivati med otoki, kuren zibne za kurenom spremljevalcem izpred očí; še en ovinek, pa se jim skrije tudi križ sičeve cerkve. Še enkrat pogledajo Kozaki proti Siči, se prekrizajo, potem zapoje pesem in splavajo navzdol po Dnjepru.

Zaporožci so hiteli. Bali so se, da Turki ne bi zvedeli o pohodu ter jim ne zadelali poti v Črno morje. Niso pristali k Očakovu, poskrili so čajke ob obrežju v gostem brstju ter pričakovali noči, da bi mogli neopaženo smukniti mimo turških trdnjav.

Napočila je noč, nebo se je zakrilo z oblaki; nikjer ni bilo videti kakšne zarje. Zaporožci so priplavali iz trstja na sredo Dnjepra in se urno spustili dalje proti Očakovu. Pred Očakovim se začuje tih žvižg in na to znamenje se čajke ustavijo.

Med Kozaki je vladala tišina. Kmalu so odvezali nalašč v to svrhu pripravljene klade, ter jih spustili navzdol po Dnjepru. Čez trenutek se začuje žvenket železnih verig, razpotegnjenih od enega obrežja do drugega in v tem hipu zagrome po vsej okolici turški topovi. Trenutek še in Kozaki se z vsemi močmi poprimejo vesel ter poženo svoje čolne za atamansko čajko. Slično ptici sprelete mimo verig in Turki niso utegnili vdrniti nabiti topov, ko so bili Zaporožci že daleč za Očakovim ter so se smejali bisurmanski topoglavosti.

Nista prešla dva dneva in Zaporožci so malik gromu udarili na obrežje Male Azije. Pustili so v vsakem čolnu malo ljudi za varstvo, planili nad vasi in mesta ter so z nepričakovanim prihodom prebivalce silno ustrašili.

Čez nekoliko ur je bilo videti na obrežju dokaj pogorišč. Eno najbogatejših mest, Sinop, je bilo kmalu spremenjeno v ognjeno morje. A sredi ognja, dima in orjaških stebrov isker, ki so vsak hip švigale kvišku in nekje visoko ugasnile, so plenili Kozaki, podobni čudnogradim pošastim, o katerih pripovedujejo samo pravljice.

Besno so razgrajali Kozaki, niso prizanesli ne mladim ne starim, toda to ni trajalo dolgo. Ko so posekali vse, kogar so dosegli, ter razdrli mesto in rešili nekoliko desetih sužnjev, so obloženi z bogatim plenom, z zlatom, srebrom in dragocenim kamenjem, se istotako urno vrnili na čajke, kakor so vzrojili na obrežje. Hiteli so, boječ se, da jih ne bi zaskočile turške galere, ki so po zarji požarja mogle spoznati, kakšni gostje so dospeli.

Veselo so se vračali Kozaki domov; močno so pritiskali ob vesla, hoteč dospeti k Dnjepru, dokler jim Turki še ne utegnejo zagraditi poti.

Samo staremu Ničiporenku se je nekako nagubalo čelo, ko je pogledal na nebo. Izkušen ataman je dobro vedel, da Kozake pričakuje strašnejša in groznejša borba, nego je srečanje s Turki. Mračno je ogledoval lahne oblake, ki so se prikazali na obzorju, ter priganjal Kozake na vso moč.

Urnejše ko ptice so letele čajke, Kozaki so se trudili na vso moč, da je kar znoj kapal z njih.

In Ničiporenko se ni motil. Niso še dospeli do polovice poti, že so oblaki zakrili vse nebo, da je bilo temno kakor noč.

Morje je zahrumelo in srdito so se razlivali naokrog penasti valovi. Nastal je vihar in čim dalje besnejše je postajalo morje. Močno so se držali Kozaki krmil ter napeli vse moči, da so ravnali svoje čajke, ki so nalik ptičem švigali po penastih valovih.

Veter je naraščal in čimdalje besnejše je hrumelo morje. Vsak hip se je bilo bati, da se pogreznejo lahne čajke v temno brezno. Kozaki vidijo, da hoče ataman nekaj povedati, vendar besneče morje zagluši sleherni njegovo besedo. Le za trenutek vtihnje. Takrat zakliče Ničiporenko z gromovitim glasom:

„Gospodje molojci! Nemara nam ni usojeno več dolgo živeti; čez trenutek utegnejo počivati kozaške kosti na dnu morja. Da ne pogubimo na veke vekov svojih krščanskih duš, naj se slehrni izpove Bogu in Črnemu morju ter naj obžaluje svoje grehe.“

Kozaki se zamislijo ter jamejo se spominjati svojih grehov in prositi Boga, naj jim odpusti.

Zamislil se tudi Jarema, ki je sedel pri krmaili v čolnu nedaleč od atamana s svojim pobratimom Ivanom.

„Ivan!“ se oglasi k tovarišu. „Bog nas kaznuje za naše grehe. Nemara ne bom videl več niti Siče niti svoje Katrice. Povej ji, ako ostaneš živ, da jo je Jarema ljubil kakor nekdanj ter samo mislil na to, da bi, ko se vrne iz svojega pohoda, poravnal pred njo in pred Burlajem svojo krivico. Povej ji, da jo je Jarema ljubil čez vse na svetu in da mu je bilo težavno umreti, ker se ni prejel poslovljati od nje.“

„Bog bo dal, da ne poginemo, marveč da se srečno vrnemo na Sič. Ali čuješ? Morje ne hrumi več tako strašno, oblaki so se že jeli trgati. Le pogledajte! Niso še propali Kozaki; še nam bo sijalo solnce na naših rojstnih poljanah!“

In morje se je v resnici jelo pomirjati. Nakrat je tudi solnce pokukalo skozi oblake ter osvetlilo razgreta lica utrujenih Kozakov. Trenutek še in morje se je pomirilo, a čez nekoliko ur so že dospeli k Dnjepru-Slavuti.

Vendar Kozaki še niso bili popolnoma varni. Ob izlivu Dnjepra v morje so bili zapaziti na morju nekakšni črni madeži; turške galere so zaprle Kozakom pot iz morja.

Ničiporenko mahoma zapove vreči sidra, ustaviti čajke tako, da bi jih ne zapazili Turki, ter čakati noči.

Nastala je noč. Kozaki so se neopaženo približali Turkom ter se ustavili na atamanovo znamenje.

„Gospodje molojci! Naj živi na dolga leta kozaška slava! Za menoj, molojci, za menoj, komur Bog pomaga!“ zakriči Ničiporenko ter izvleče sabljo.

„Komur Bog pomaga!“ odvrnejo s truščem vojščaki in urne čajke, poganjane z vsemi vesli, zleté naprej, hoteče prodreti turške galere.

Turški topovi zagromé in kroglice zažvižgajo, toda Zaporožci zberó vse svoje sile in hite nalik streli; spredaj na mostovžu stoji Ničiporenko, osvetljen od ognja topov. Njegovi dolgi, sivi lasje ter lesketajoča se v roki sablja sta kazali pot vsej vojski.

Že je več nego polovica čajk dospelo do Dnjeprovega izliva. Vendar Jarema se ni hotel vrniti na Sič, ne da bi pokazal tovarišem svoje junaštvo.

V naglici se je bil dogovoril s tovariši, da hoče z nekoliko čajkami napasti eno izmed turških galer, ki se je oddaljila od drugih ter jela preganjati Kozake.

Jarema naleti na galero in prične se strastna borba. Kozaki poskačejo na galerin krov in že so zmagovali Turke. Jarema je došel k rumelijskemu paši, ki je bil na tej galeri, kar se je zalesketala v ozračju janičarska sablja in brez glasu, brez klica, omamljen po udarcu, je padel Jarema na trupla od njegove roke poprej padlih janičarjev.

Od vseh strani so drville galere paši na pomoč. Kozaki so planili nazaj na svoje čajke, toda bilo je že prepozno; Turki so jih obkolili od vseh strani. Kozaške čajke z atamanom sprele so zletele proti rodni Siči, — „na tihe vode, na jasno zarjo, v veselo krajino, deželo kristjanov“, kakor pravi kozaška pesem.

Toda Jaremi in njegovim tovarišem ni bilo več usojeno videti svojo rojstno prsto stepo, ter svojo mater Sičo . . .

V Carigradu je vladalo nenavadno gibanje. Od vseh strani je vrel narod, hoteč videti smrt sovražnih kletih Zaporožcev. Turkom so plamtele oči jeze, ko so videli prihajati povezane Kozake pod krepko stražo janičarjev.

Odrti, utrujeni Kozaki so stopali ponosno s krepkimi koraki ter nesli po koncu svoje glave. Raz njihovih bledih lic si bral prebito trpljenje, toda navzlic temu so mirno gledali na postavljene visoke železne ostre kole.

„Ne dopustite, bratje, da bi se odurni Turki radovali nad Kozaki!“ s temi besedami se obrne Jarema k tovarišem, „pokažimo jim, kako znajo umirati zaporožski vitezi!“

„Ne osramotimo viteštva; umremo Siči in pravoslavni veri na slavo!“ mu odgovore Kozaki in prekrizavši se mirno krenejo na obzidje, kjer so jih čakale strašne muke.

Polagoma so drli Turki z njih še živih kožo, toda nobenega vzdihljaja ni bilo slišati iz njihovih ust. Le vedno krepkejše so Kozaki stiskali zobe in smrtna bledica je pokrivala njih lica.

Tolpa molči kakor bi odrevenela ter se ne more dovolj načuditi, [videča pogum in trdnost mučenikov.

„Ivan“, se obrne Jarema k svojemu pobratimu. „Torej bo treba umreti na kolu.“

„Hvala Bogu! Moj oče in ded sta istotako zdihnila svoji duši in tudi meni je podelil Bog to čast!“ odvrne s krvjo oblit Ivan.

In drugega za drugim nataknejo Turki na kol, Jarema najpoprej. Z molitvami na ustnicah ginejo pogumni molojci drug za drugim.

„Gospod, sprejmi dušo svojega služabnika!“ moli Jarema s hladnim smehljamem na polmrtvih ustnicah.

Čez nekoliko dni so vrani razkljuvali kozaška trupla in njih bele kosti so hreščale, ko jih je gugal veter.

Katrica pa nikdar več ni videla svojega Jarema.

„Socialna demokracija in kmetiško ljudstvo“.

Piše dr. A. Božič.

(Konec.)

11. V brošurici se zahteva, da se mora sedanjí poselski red odpraviti in nadomestiti z moderno delavsko pogodbo; mezde in delavski čas za posle in poljedelsko delavstvo se mora sedanjim razmeram primerno urediti; zagotoviti se mora popolna koalicijska svoboda, brezplačna zdravniška pomoč in brezplačna zdravila onim članom rodbine, ki niso zavarovani; pridobitev domovinske pravice bodi olajšana.

Sedajni poselski red je zastarel in v mnogih ozirih poslom zelo krivičen. — Vsak pravičen politik se mora strinjati z zahtevo, da se stari poselski redi, ki dovoljujejo n. pr. kaznovanje poslov itd., odpravijo ter stopi na njih mesto tak poselski red, kakor ga zahteva sedanjí duh časa. Vseeno je pri tem, ali se nadomesti ta poselski red z novim poselskim redom ali pa z delavsko pogodbo, ker za ime se ne gre in ne za postranske določbe, ampak za stvar. — Pač pa se morajo v taki pogodbi varovati ne samo interesi delojemalcev, torej delavcev, hlapcev in služkinj, ampak tudi delodajalcev — gospodarjev ter bo se treba ozirati na posebne odnose na kmetih, ki zahtevajo čisto drugačno ureditev kakor v mestih. Sploh bo določitev delavskih mezd in delavskega časa za posle in poljedelsko delavstvo z ozirom na raznoličnost poljedelskih razmer v vsakem posameznem kraju zelo težavna, in bili bi hvaležni gospodu Kristanu, ako bi nam vsaj s par besedami raztolmačil, kakó si to ureditev misli. — Čisto kaj družega je, urediti mezdo in delavni čas v tovarnah, zopet čisto kaj družega, urediti te zahteve za poljedelstvo. Niti v tovarnah se skoz in skoz po enotnem sistemu ni dalo mezd in delavnega časa urediti, tem manj bo to šlo v kmetijstvu.

Zahteva popolne koalicijske svobode, zahteva brezplačne zdravniške pomoči in brezplačnih zdravil nezavarovanim članom rodbine, olajšanje pridobitve domovinske pravice, — vse to je prav in dobro, deloma pa tudi že izvršeno.

12. Socijalisti zahtevajo: „šola bodi obvezna, brezplačna in svetovna. Učila se morajo zastopj dajati vsem otrokom, istotako vse drugo oskrbovanje. Talentiranim revnim otrokom bodi na stroške javnosti omogočeno posecati višja učilišča.“

Reči se mora, da socijalni demokrati vedo najti zahteve, ki so prilagode ne širšim masam in za nje vabljuje. — Kajti zahtevati popolno oskrbovanje šolo-obveznih otrok, ter še celo njih izštudiranje na javne stroške, je jako mamljiva, cenena zahteva. — Izvesti jo bo pa težje, ako ravno si že sedaj prizadeva vsa interesirana javnost, rešiti to vprašanje v ugodnem zmislu ter storiti vse, da se razvijajo in ostanejo otroci v svoji mladosti čvrsti in krepki telesno in duševno.

13. Točka 13. socijalističnega kmečkega programa se glasi: „Neodvisnost sodnij se mora zagotoviti; pravno varstvo in pravni zastopnik bodi brezplačen; po nedolžnem obsojenim in zaprtim se mora dati odškodnina. Porotniki se morajo voliti po splošni, direktni, enaki in tajni volilni pravici. Vsi državljani morajo biti podrejeni rednim zakonom in sodnijam. Kazen smrti se mora odpraviti.“

Zahteva se tudi, da se podobno obrtnim sodiščem ustanovijo posebna sodišča za razsojo preprirov med gospodarskimi delavci in posli ter med delodajalci.

Neodvisnost sodnij je že zagotovljena po osnovnih državljskih zakonih. Da bi se pa moralo splošno uvesti brezplačno zastopanje, te potrebe ni uvideti. — Kdor se hoče na vsak način in za vsako malenkost pravdati, naj tudi plača; kdor pa nima premoženja in denarja za pravde, je pa itak že z obstoječimi zakoni preskrbljeno, da dobi brezplačnega zastopnika.

Strinjamo se z zahtevo, da se dá po nedolžnem zaprtim primerna odškodnina. Ta zahteva je pravična, ker pravičnost tirja, da se krivica, storjena nehote od strani celokupnosti (sodišča varujejo ravno interese človeške družbe) enemu ali drugemu, od javnosti tudi primerno poravna.

Ne uvidimo pa potrebe, da se naj volijo porotniki po splošni, direktni, enaki in tajni volilni pravici. Posel porotnikov je vzvišen in težak. — Izbirati jih ne po zmožnosti in pravicoljubnosti, ampak v volilnem boju, ne gre in se ne sme dopustiti. Sploh pa se institucija porotnikov v tej obliki, kakor obstoji danes, ne bo mogla dolgo vzdržati, ampak jo bo treba preosnovati, če ne sploh odpraviti.

Zahteva pa, da morajo biti vsi državljani podrejeni rednim zakonom in sodnijam, daljna zahteva, da se mora smrtna kazen odpraviti, zahteva konečno, da se naj ustanovijo posebna sodišča za razsojo preprirov med kmečkimi delodajalci in delojemalci ter posli, te zahteve pa niso nove, ampak jih razne v resnici kmečke in demokratske stranke zagovarjajo že vsaj tako dolgo, kakor socijalna demokracija.

Začasni program socijalne demokracije prinaša torej kmečkemu ljudstvu bore malo novega. — Nekaj programatičnih točk je takih, ki so jih razne kmečke stranke že mnogo prej skušale uresničiti, druge so pa neizvedljive, oziroma za kmečki stan nesprejemljive. — Temelj tega programa, — da jemlje socijalna demokracija pri svojem programu samo malo kmetijstvo in kmečko delavstvo v poštev, izločuje pa večje kmetije in veleposestva, — ta temelj je pa naravnost piškav in se mora sam v sebe sesuti.

Naj me nihče krivo ne razume, tudi jaz sem za to, da ona velika grajščinska posestva izginijo, na njih mesto pa naj stopijo dobre, srednje-velike kmetije, ki bodo stebel človeške družbe. — Splošno pa večje kmetije v obsegu nad 25 oralov odpraviti hoteti je nezmisel.

Socijalni demokraciji ta začasni program še ne zadostuje. — Svojega komunističnega značaja noče opustiti, ampak ga obeta uresničiti nekoč tudi na kmetih.

Plan socijalistične organizacije poljedelstva se glasi:

1. Vsaka občina oziroma več občin skupaj bodi poljedelska zadruga.

2. V svrhu dovršenjega in racionalnejšega obdelovanja in pridelovanja bodo združili občinarji ene ali več občin ves svoj zemljiški imetek s pogojem, da se imetek vsakega posestnika katastralno zagotovi in da ostane pravno (torej dejansko ne!) njegova last, dokler ne postane vsled prostovoljne prodaje last občine.

3. Onim občinam, ki imajo za svoje občinarje premalo zemlje, se bode pridelilo primerni del od razlaščenih posestev. — Kjer pa ne bode kaj takega mogoče, upelje se s pomočjo dežele ali države industrija, s čemur se bode popolnilo poljedelsko življenje.

4. Obdelovanje polja, travnikov in istotako uporabe produktov poljedelstva se bode skupno izvrševalo pri splošnem obveznem delu na veliko in z najmodernejšimi sredstvi, ki jih preskrbi občina s pomočjo in s sredstvi dežele in države. Občina bo imela rejo in uporabo živine. Prodaja pridelkov se bode izvršila potom okrajnih poljedelskih organizacij direktno na organizacije izdelovalcev in konzumentov v industrialnih in trgovskih mestih.

5. Hiše in gospodarska poslopja bodo ostala privatna last, istotako bo mogoče vsakemu obdržati v privatni lasti vrtiče, perutnino, konje, prešiče itd. za svojo lastno potrebo.

6. Dohodki skupnega gospodarstva se bodo razdelili 1. po delu, 2. po imetku, ki ga je lastnik prepustil občini. — Manj premožni in nepremožni obdrže za nagrado za svoje delo posebni delež iz občinskega premoženja in iz razlaščenih posestev. — Delež od zasebnega imetka pa odpade, kakor hitro občina imetek kupi.

7. Občine bodo imele pravico, same ali v družbi z drugimi občinami urejevati podjetja vseh vrst in združevati se na širših temeljih skupnega gospodarstva.

To je pravi in končni kmečki program socialne demokracije. S to bodočnostno muziko vabi k sebi malega kmeta in kmečkega delavca. — Kajti z uresničenjem tega programa baje izginejo s kmetov latifundije, pa tudi kočarji in bajtarji in podobni proletarci na kmetiji. Šele potem izginejo premoženjske razlike. . . V socialistični občini bode izginilo vsako mezdnostno suženstvo. Večji dohodki in večji čisti dobiček združenega dela nagromadijo v občinah kapitale, s katerimi bode mogoče začenjati razna podjetja ter skrbeti, da bi se tudi izmučeno kmetijsko ljudstvo moglo greti na solncu prave kulture. . .

Socialistični program je nesporemljiv. — Trezen mož se ne more udati sanjam, ampak mora računati z danimi razmerami. — Razdelitev vsega zasebnega kmečkega imetja spravi kmeta ob samostojnost, stori ga proletarca. Najsi zatrjujejo socialni demokratje kolikokrat hočejo, da to ni res, — in vendar je res, da bi bili po uresničenju tega programa na kmetih sami proletarci, enolična delavska masa ob splošnem obveznem delu, torej pod policijskim nadzorstvom. Najprej pridejo torej na vrsto veliki posestniki, katerim se odvzame imetje in prideli občini. — Veliki kmetje postanejo delavci brez zasebnega premoženja. — Za temi pridejo manjši kmetje, ki ali prostovoljno ali pa vsled dolgov, nesreče itd. torej iz sile prodajo svoja posestva občini. — Nazadnje bi postala občina edina lastnica vsega v občini ležečega nepremičnega premoženja, kmetom ostane še samo bajta in morda še par kur. — Kmečko ljudstvo bi postalo s tem proletarsko v pravem pomenu besede. — Nič več bi ga ne vezalo za dom, ne rodna gruda in ne hiša, ne zavest samostojnosti na lastni zemlji, — ne več oni kmečki ponos, ki bi moral navdajati vsakega kmeta! — Pridni bi delal in se trudil, dobil bi morebiti za svoj poseben trud kaj več kakor drugi, v resnici bi pa delal za nešteto parazitov, lenuhov, simulantov itd. In če bi pridni dobil kaj več kakor drugi in bi si nekaj pridobil, — vzeli bi mu zopet v imenu javnosti in enakosti, v imenu pravice in bratstva.

Socialni demokrati bodo rekli na ta ugovor, da večjega kmečkega posestva sploh ne bo mogoče pridobiti, ker bo socialistični družabni red to prepovedal. — Dobro, potem bo pa pridni delavec spravljal denar in postal kapitalist. — Pa drugi tega ne bodo dopustili. Nazadnje mu ne bo preostajalo drugega, kakor odvaditi se varčnosti in pridnosti ter postati tak kakor bodo drugi, — človek brez večjih ciljev in smotrov, — „čredna žival“.

Sploh je socialno-demokratični kmečki program neizvedljiv. — Bodoči socialistični družabni red sloni na točki 4., v kateri se pravi, da je obdelovanje polja skupno pri splošnem obveznem delu. — Prosti in svobodni socialni demokrati hočejo torej uvesti za vse sodruge dolžnost do dela, splošno obvezno delo. S kako pravico? Kdo more koga siliti, naj dela? To bi bilo največje omejevanje človeške svobode. Sodrugi postanejo sužnji, ako se jih k delu sili. Socialisti hočejo dati človeku vse pravice, pred vsem splošno in enako, tajno direktno volilno pravico, — vzeti mu pa hočejo razpolaganje čez samega sebe, čez njegovo telo! Hujšega nasprotja in hujše sužnosti si ni mogoče misliti. — In s čim hočejo socialisti prisiliti posamezne ude svoje družbe, da morajo delati? — Bodo lenuhe zapirali? Bodo jih pustili od glada umreti? Bodo pridni in delavni za lenuhe skrbeli? Socialisti pridejo s svojim programom v navkrižja, ki se ne dajo razvozlati. Zato tudi ne more nihče temu programu verjeti in ga sprejeti, ta program so sanje brez realnosti.

Ne vem, če bo socialistom mogoče s tem programom med slovenskim kmečkim ljudstvom kaj doseči. Upam, da ne. — Našemu kmetu se da tudi brez teh poskusov pomagati s tem, da se ga duševno izobrazi in usposobi za umno in dobro gospodarstvo. Kmečkega delavca se pa naj stori deležnega vseh ugodnosti, katere uživa že sedaj industrijski delavec, ter se mu naj pripomore do samostojnosti in primerne udobnosti. — Potem bo tudi kmetu in delavcu mogoče dobro izhajati brez utopističnih idej socialne demokracije.

Rodbinska žaloigra. V Pribislavi na Češkem se je obesil delavec Toten vsled bede. Par dni potem se je zaprla njegova žena s petimi otroci v sobo in izpustila plin. Ženo in 3 otroke so našli mrtve, triotroke so še rešili.

Gospodarski paberki.

Gnojnišče.

Prvi pogoj uspešnega kmetovanja je, da se živali in rastline dobro krmijo. Dobro krmljena živina pušča od krme, kar sama ne porabi za svoj prirastek ali proizvod v gnoju rastlinam. Živalski odpadki vsebujejo poleg, zlasti ugodnost zemlje pospešujočih organskih snovi, mnogo rastlinam potrebnih redilnih snovi. Te rastlinske redilne snovi kupujejo se danes v umetnih gnojilih. Imajo tržno ceno, torej se mora tudi rastlinska hrana v živalskih odpadkih ceniti. Spored teh cen je le gnojnica od enega doraslega govejega živinčeta na leto vredna na 10 K. Vrednost redilnih snovi v blatu je pa tudi velika, tem večja, čimveč jih je bilo v živini pokladani krmi. Vol, ki je dorastel, porabi iz krme le organske snovi, katere so neposredno za rastlino več ali manj brezpomembne, mej tem ko vrne vse rastlinske snovi rastlinam. Krava porabi le toliko rastlinskih redilnih snovi za se, kolikor se jih nahaja v mleku, teh le toliko, kolikor se jih nahaja v doraščaju. Večina se jih vrne torej le zopet na gnojnišče. Te rastlinske redilne snovi v živalskih odpadkih se pa zelo gube. Gube se kadar živina okoli hodi, gube se v hlevih in na gnojšču. Gube se vsled hlapnosti, kakor n. pr. dragi in kmetu najvažnejši dušec, katero zgubo pospešuje po sodelovanju bakterij in drugih uplivov pospeševan razkroj in prekop. Gube se, ker se dovolj skrbno ne skrivajo in hranijo, vsled izplavljenja, izpiranja. Naloga kmeta je te vrednostne snovi skrbno zbirati in jih svojim rastlinam v korist hraniti. To je moči s primernimi gnojili, na katera mora kmet najprej svojo pozornost obrniti. Skušnje in znanstvena raziskavanja so dognala, da je treba pri zbiranju in hranjenju živalskega gnoja sledeča načela upoštevati, da se kolikor moč največ rastlinskih redilnih snovi v korist rastlinam ohrani: 1. Gnoj in gnojnica se morata vsaj zvečjega ločiti. Prvi pride na gnojnišče, druga pod istega v gnojnično jamo. Nikakor ne kaže, da leži gnoj v gnojnici, tudi ni dobro večkratno polivanje gnoja z gnojnico, kakor se je to sedaj v nekaterih naprednih gospodarstvih izvrševalo. 2. Do gnoja kakor do gnojnice naj pride kolikor najmanj moč zraka, tem manj dragega dušca gre v zgubo. Površje gnojnišča, posebno pa presek gnojnične jame naj bode rajše manjši. Gnojnišče naj obdaja nasip iz zemlje ali zid. Obvod gnojnišča naj bode kar mogoče najmanjši, torej je najboljši kvadratični, ker ponuja zraku najmanj površja, pa prizadeva vsled tega najmanjšega površja tudi najmanj stavbne stroške.

Za eno glavo velikega živinčeta zadostuje, ako naj gnoj kvečjemu 5 mesecev na gnojšču leži 5—6 m² površja gnojnišča. Za 5 glav živine n. pr. zadostuje gnojnišče z 25 m², čigar vsaka stran je 5 m dolga. Koti gnojnišča naj bodo zakroženi, da se gnoj v nji dobro vleže, da ne prihaja odveč zraka.

Gnoj na gnojšču naj bode dobro stlačen proti prodiranju zraka in ker drži bolje vlago.

Med vsemi sredstvi za varstvo gnoja pred prenašanjem in dalekosežnim razkravljanjem se danes pripozna najvišja prednost zemlji, kajti ona s svojo težo gnoj tlači ter ista zadržuje boljše vlago in raztopne ali hlapne redilne snovi tako, da je tisti gnoj najboljši, med katerega se je v posameznih legah trosila zemlja.

3. Zguba redilnih snovi vsled izplavljanja, zacejanja ali vsled drugih mehaničnih vzrokov naj se popolnoma omeji:

a) z zabranjenjem pristopa deževnice bodisi iz streh s pomočjo strešnih žlebov ali od strani s pomočjo jarkov, ki naj obdajajo gnojnišče od zunaj;

b) z neprodornostjo tlaka oziroma dotičnih sten. Prostor za gnojnišče izkoplje se kakih 50 do 75 cm globoko, pri tem pridobljena zemlja se porabi za obvodni nasip in okoli tega se izkoplje še en jarek. Tlak gnojnišča zbije se z ilovico 10 do 20 cm na debelo in na to plast pride tlak iz opeke ali kamenja s kolikor mogoče majhnimi špranjami. Da se pa vsa gnojnica lahko steka v posebno jamo, v to svrhu naj visi tlak gnojnišča proti tisti jami, a ne več nego 1'5 cm na 1 m. Za zbiranje gnojnice potrebna je za tekočino neprodorna gnojnična jama. Ta naj obsega za 10 glav velike živine (5000 kg žive teže) okoli 6 m³. Dno te jame naj ne sega globlje kakor n. pr. 1'5 m pod tla gnojnišča. Tudi pri nji je primeren kvadratični presek in potrebna je popolna neprodornost tal in sten. Najbolje jo je napraviti iz betona. Nje obzidje seže naj tako visoko kakor obvod gnojnišča ter se naj pokrije z dobro zapirajočim pokrovom. Najmanj snovi gnojnice gre v izgubo, če se proti zraku popolnoma zapre, za to nekateri celo vlijejo olja v gnojnično jamo in s tem pristop zraka do gnojnice najbolj omejijo. Ne prevelik presek in dober pokrov pa tudi že za silo tozadevno pomagajo.

Veliko površje pri prevelikem preseku gnojnične jame n. pr. pod celim gnojniščem je spored dandanes dovršenih znanstvenih preiskovanj iz gornjih razlogov gotovo neprimerno.

Da se pa tekočina s tlaka gnojnišča lahko v jamo za gnojnico steka, treba v obzidju napraviti nekaj lukenj, ki se zaprejo z mrežami.

Gnojnična jama naj bode tako z gnojniščem spojena, nikakor pa ni treba, da je baš pod istim, nasprotno je primernejša ob strani, do katere se lahko pride z vozom.

4. Kemično pretvaranje v gnoju in njega zgubo, istotako osuševanje itd. torej naj leži, če je mogoče, v senci. Ta se doseže s primerno lego ali obsajanjem drevja. Streha ni potrebna in iz gospodarskih ozirov ni primerna.

5. Pri napravljanju gnojnišča naj se kakor pri vsakem gospodarskem podjetju posebno zastopa ekonomsko stališče. Čim manje stroške prizadeva naprava gnojnišča, čim manj dela, dovažanja in izvažanja pri enaki gornjim pogojem ustrezajoči dohoti, tem primernejša gospodarska naprava je to. Kmet naj torej ne posnema nekaterih po šabloni napravljene načrte mnogokrat premenljivih stavb, temveč naj prejšnja načela upoštevajoč glede lege, uredbe in tvarine pogodi najboljše, to je najcenejše in najprimernejše.

Na vzornem gnojnišču naj vre dobro oskrbovani (stlačen in z zemljo pokrit) gnoj tako nekako, kakor vre mošt v sodu, da preide v rastlinam najprimernejšo obliko.

Ker je v korist ohranjenja dušca v gnojnici najboljše, da se gnoj in gnojnica strogo ločita, so začeli nekateri tudi gnoj in gnojnico posebej na polje razvažati. Popolna ločitev sicer ni praktično mnestna, kajti za boljši potreben razkroj gnoja je le primerno, če se meša vsaj nekoliko gnojnica z gnojem. To pospeševanje razkravljanja je bilo prej povod večkratnemu polivanju gnoja na gnojnišču z gnojnico, kar se pa naj radi prevelikih zgub dušca kolikor mogoče omeji. Neposredno pred razvažanjem gnoja pa ti kaže istega dobro z gnojnico premočiti, da se redilne snovi bolje premešajo.

V teh do dandanes prezanemarnjenih načelih tiče za naše kmetijstvo milijoni kron, ki se dandanes še porazgube.

Cena jajc na dunajskem trgu dne 10. decembra 1907.

jajca v zabojih	à 23 kom. po K 2'—
I-ma jajca v sodčkih	à 24 " " K 2'—
II-da " " "	à 25 " " K 2'—
Niže in gor.-avstrijska	à 27 " " K 2'—
I-ma štajerska jajca	à 23 " " K 2'—
II-da " " "	à 24 " " K 2'—
I-ma moravska " "	à 24 " " K 2'—
II-da " " "	à 26 " " K 2'—
Šleska jajca	à 27 " " K 2'—
Hrvaška " "	à 24 " " K 2'—
Slavonska jajca	à 25 " " K 2'—

Za zaboj à 1440 kom.:

I-ma bačka jajca	à K 115
I-ma banatska jajca	à K 112
zgornjeogrška " "	à K 110
I-ma sedmograška sortirana	à K 114
I-ma " nesortirana	à K 110
bosanska jajca	à K 109
I-ma bolgarska jajca	à K 115
II-da " " "	à K 110
I-ma srbska " "	à K —
I-ma gališka jajca sortirana	à K 109
I-ma " nesortirana	à K 105
I-ma ruska " "	à K 115
II-da " " "	à K —
I-ma srednja jajca	à K 97
I-ma mala " "	à K 85

Mežnar-ubijalec. V Mokronogu je 19 letni Jakob Pungerčar na potu iz gostilne zaradi malenkostnega prepira s kolom ubil Jos. Novljana. Ubijalec je šel na to svoji žrtvi zvonit, potem se je pa sam javil sodišču. Obsojen je na 3 leta ječe.

Slovanska država v Ameriki. V južni Ameriki je država Parana, ki obsega 221.319 □ km in šteje okoli 1 mil. 70.000 prebivalcev, med temi nad pol milijona Poljakov ter 200.000 Rusov.

Vsled odklonjene ljubezni. Pastorka kmeta Mikovskega v Tarnovem (Galicija) je odklanjala ljubezen orožniškega stražmoštra Tallerja. Zato je Taller oba umoril.

I. izkaz prispevkov „Sokolu“ v Šoštanj:

Jakob Klemenčič 10 K, dr. Fran Mayer 10 K, M. Frass 2 K, J. Kolak 1 K, A. Glavač 10 K, Fr. Vrečko 4 K, Vinko Kolšek 2 K, A. Kocuvan 5 K, A. Topolnik 50 v, dr. Sagadin 2 K, J. Zupanc 20 K, Fr. Švarc 5 K, B. Goričar 1 K, M. Cernovšek 10 K, V. Poznik 2 K, Jos. Rajster 1 K, F. Plevčak 1 K, J. Zupanc nabral v svoji gostilni 3 K 80 v, J. Lukman nabral pri marjašu 1 K, Fr. Hleb 2 K, vsi v Šoštanju. Ferdo Vrabčič Gloggnitz 5 K, J. Gregorič 2 K, J. Zabukovšek 1 K, J. Schoster 60 v, dr. Gvidon Sernec 2 K, vsi v Celju. Dr. M. Pregl, Vuženica 5 K, dr. K. Chloupek 10 K, Dragec Chloupek oba v Ljutomeru. F. Roš Trbovlje 5 K, J. Tavčar St. Peter 1 K, Fr. Kolenc Ljubno 2 K, M. Zidarn Šmartno ob Dreti 1 K, Miha Tajnik 4 K, J. Gregorevčič 4 K, J. Goričnik 2 K, M. Rotnik 1 K; vsi v Družmirju. Marko Lipold 5 K, J. Mikuš 1 K, J. Jama 1 K, Frid. Skaza 50 v, J. Weber 1 K, J. Piliš 1 K, L. Steblovnik 1 K, J. Škrabl 1 K, J. Peternel 1 K, J. Kliner 2 K, A. Bizjak 1 K; vsi v Rečici na Paki. J. Balcer 3 K, J. Pezdirec 1 K, oba v Laškem trgu. J. Brenc 1 K, J. Wirth 1 K; oba v Velenju. J. Plaskan 1 K, Fr. Virant 2 K, J. Pristovšek 1 K; vsi v Zalcu. F. Kac 5 K, J. Barle 5 K, J. Oevirk 1 K; vsi v Sl. Gradcu. A. Rotnik Preloge 1 K, M. pl. Justenberg Kauče 2 K, Neimenovan Razbor 1 K, Ign. Čretnik St. Jur 1 K, dr. D. Rybat Trst, 10 K, J. Berlig Rogatec 10 K, Jakob Scračin Pulj 50 K, dr. F. Vlk, Kolin 50 K, dr. J. Pirnat St. Plj 4 K, dr. Jos. Barle Kozje 10 K, Pivovarna Zalec 5 K, J. Mikuš Zalec 40 v, N. Zanier St. Pavel 5 K, J. Slavik 1 K, J. Souček 1 K, A. Barta 1 K, J. Fridl 1 K; vsi iz Prage. J. Miniberger a syn. Volině 2 K, Neimenovan Slov. Bistrica 13 K. Skupaj 296 K 80 v.

Vsem velikodušnim darovalcem izreka pripravljalni odbor iskreno zahvalo in prosi uljudno za nadaljne blagohotne prispevke.

MISLITE NA „NARODNO ZALOŽBO“!

Vljudno vabimo k pristopu k „Narodni založbi v Celju“. Deleži so po 100 K, 20 K, ali 10 K. Vsak narodnjak bodi član te zadrage. Pristopni list in Načelstvo „narodne založbe“.

Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je poslal g. Otmar Golob, not. kandidat v Kozjem nabranega narodnega davka za mesec december 1907 znesek 15 K 46 vin. Lepa hvala! Naj bi se našli še mnogi premožnejši rodoljubi ter nabirali mesečno narodni davek!

Narodnjaki na Vranskem so na Miklavževem večeru navdušujoč se za „Družbo sv. Cirila in Metoda“ sklenili nabirati narodni davek mesečno po 1 K. Temu sklepu se je takoj odzvalo lepo število rodoljubkin in rodoljubov. Evo vam častitih imen: Rudolf Vrabl, učitelj; Betica Kolšek, učiteljica; Ivan Jakše, učitelj; Fran Oset, trgovec; Josip Hladnik, c. kr. poštar; Fr. Kolšek, uradnik; Mihael Jezovšek, c. kr. notar; Josip Rotner, c. kr. sodni svetnik; Simon Meglič, nadučitelj; Fani Sentak; dr. R. Karba, okr. zdravnik; Fr. Schaur, graščak; Karl Schwentner, trgovec; M. Klančnik, uradnika vdova; Josip Bizjak in Neimenovan. — Tudi nabiralnik na Vranskem izborni deluje. — novoletnim darom po 5 K, ki sta jih vrgla v nabiralnik, sta dala dober vzgled svojim gostom g. Karol Košenina in gđe. A. Kosova. Živeli!

Lepo posestvo v lepi legi, 10 minut od St. Pavla, četrt ure od tovarne, hiša in gospodarsko poslopje novo postavljeno, 10 oralov njiv, travnikov, in gozda, kakor tudi par minut oddaljena novozidana hiša s sadonosnikom se proda ali skupno ali na drobno. Vse je v najboljšem stanju in tudi pripravno za gostilno ali drugo obrt. Zraven je tudi hmeljišče z 2500 sadeži in brajde. Popraša se naj pri posestniku Mihaelu Cestniku v St. Lovrencu pri St. Pavlu pri Preboldu h. št. 56. 213 6—3

Slikarji pozor!

V lepem trgu na Spod. Štajerskem je mesto za treznega slikarskega mojstra, brez konkurence. Zahteva se nekaj kapitala. Vprašanja naj se vpošljejo pismeno pod „Slikar“ na upravništvo „Nar. Lista“, Celje.

Darujte za „Narodni sklad“!

Mizarske pomočnike

sprejme takoj v stalno delo

JOSIP LAMPRET

mizarska delavnica s stroji v Šoštanju pri Celju. 220 3—1

Izjava.

Jaz podpisani Jože Vogrin, posestnik iz Cogetincev v Slov. goricah izjavljam s tem izrecno, da sem proti gospodoma Martinu Hole, občinskemu predstojniku v Cogetincih in Antonu Vogrinc, učitelju pri Sv. Antonu v Slov. gor. besede radi šolskega denarja izrekel prenagljeno. Imenovanima gospodoma se prav iskreno zahvaljujem, da sta mi žaljenje odpustila in sta odstopila od kazenskega postopanja proti meni.

Pri Sv. Lenartu, dne 14. grudna 1907.

Jože Vogrin.

JOS. ČRETNIK

izdelovatelj mlinov in žag v Št. Jurju ob j. ž.

V ti stroki prvo podjetje na slovenskem Štajerskem.

Priporočam slav. občinstvu mline in žage, katere izdelujem solidno in po jako nizkih cenah. Načrte in proračune delam brezplačno. Izdelujem tudi mline, ki se gonijo z vitlom (Göpel) in z roko.

Kdor želi kupiti uro, srebrnino ali zlatnino, naj se obrne na največjo in najcenejšo tvrdko

Rafael Salmič

v „Narodnem domu“ v Celju

Velikanska zaloga niklastih, jeklenih, srebrnih in zlatih žepnih ur, budilk, vsakovrstnih stenskih ur, srebrnih in zlatih prstanov, uhanov, zapestnic, verižic, priveskov itd. Velika izbor očal, naočnikov, zdravniških in drugih termometrov, barometrov, tehtnic za vino, mošt, žganje itd. Prosim, oglejte si mojo trgovino in zalogo.

Velika delavnica za vsakovrstna popravila.

Vsakomur je na ogled stotine zahvalnih in priznalnih pisem.

Naročite cenike, katere razpošiljam zastonj in poštnine prosto. 26-10

Točna postrežba! Nizke cene!

Pristnega

Ljutomerčana

lastnega pridelka letnika 1906 in 1907 prodaja od 60 l naprej liter po 52 do 64 vin.

Ivan Kočevar v Središču,

pošta in železn. postaja Središče.

ŽENITNA PONUDBA!

Mladenič, star 26 let, priden in varčen v gospodarstvu, ki ima veselje do kmetijskega dela in gospodarstva in ima 7600 K premoženja, si želi priženiti pri nevesti na kako večje posestvo (kmetijo). — Resne ponudbe je vposlati, ako lahko mogoče tudi s sliko, na naslov: **Poste restante ALEKSANDER, pošta Juršinci Štajersko.** 2—1

Solicitator

v odvetniški stroki želi s 1. januarjem 1908 službo spremeniti Naslov pove uredništvo Narodnega Lista. 222 3—1

Ljutomerčana

zajamčeno pristno vino le iz ormoškega okraja raznih letnikov ima veliko množino po nizkih cenah na prodaj

Kletarsko društvo v Ormoži.

Velika

božična in novoletna prodaja po znižanih cenah se vrši od 1. do 31. decembra z sledečimi predmeti:

Moderne srajce, ovratniki in kravate, pleteno zimsko perilo, glaze in pletene rokavice, žepni robci in nogavice, garniture za postelje in mize, odeje volnene in satinaste, preproge in zastori, namizni prte in servjete, belo platno za perilo in prtice, Moderne serpe in robci, volneno blago za ženske in sukno za moške obleke.

Na drobno in na debelo

R. Stermecki,
Celje.

Domače klobase

kakor jetrne, krvave in mesene se dobe v soboto, dne 21. t. m. in v nedeljo, dne 22. t. m.

Skalni kleti!

